

BE2200032 - Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen

BE2200033 - Abeek met aangrenzende moerasgebieden

BE2200034 - Itterbeek met Brand, Jagersborg en Schootsheide en Bergerven

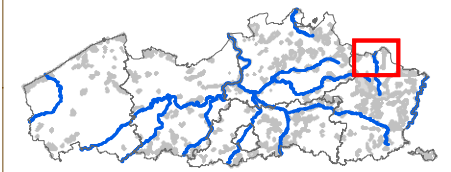
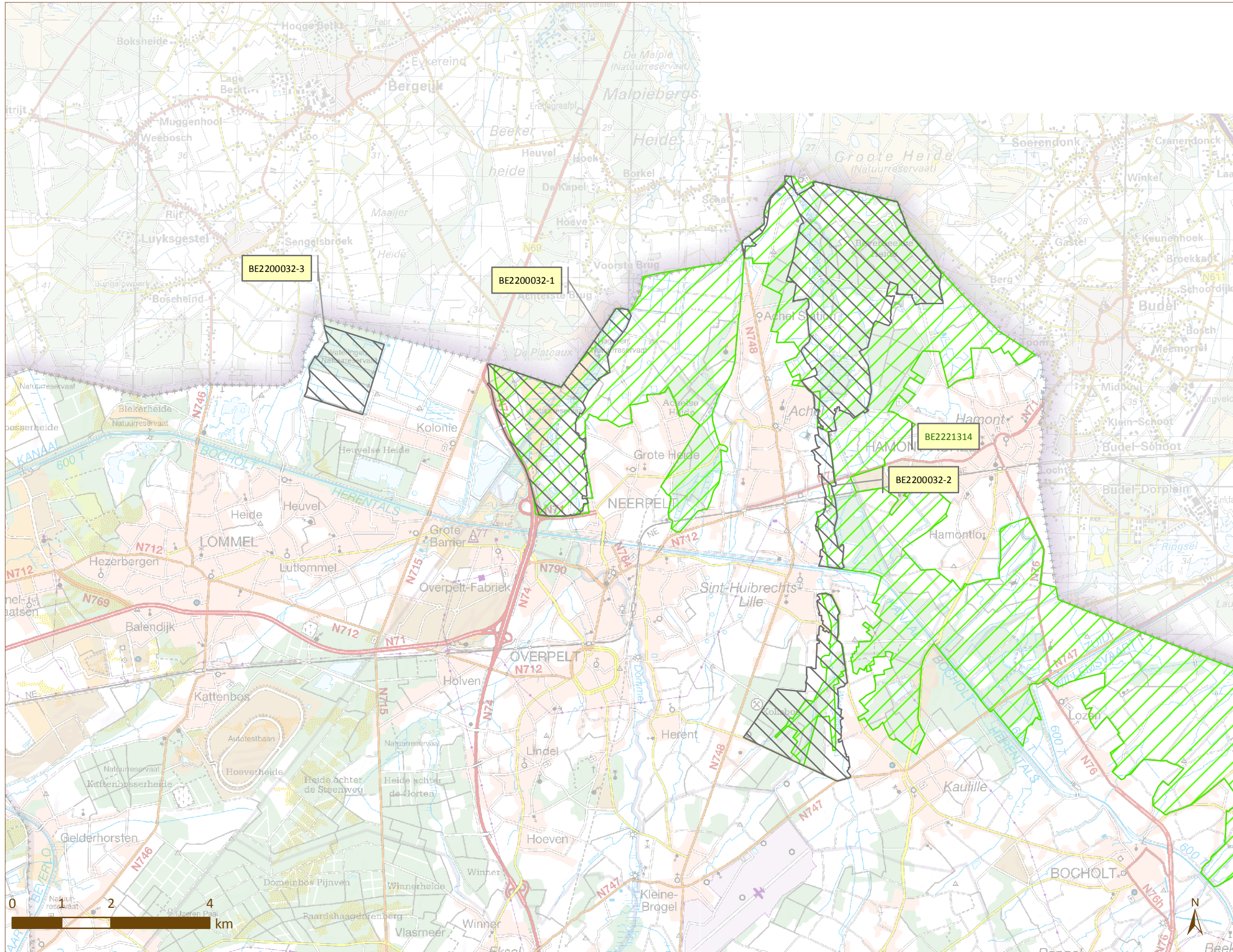
BE2221314 - Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof

Managementplan Natura 2000 1.0

Statuut document:	Informatief document
Auteur:	Agentschap voor Natuur en Bos
Datum:	19/12/2014
Documentnummer:	Natura2000_0000323

**AGENTSCHAP
NATUUR & BOS**

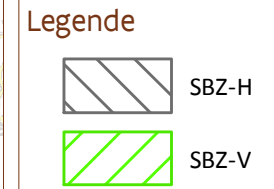
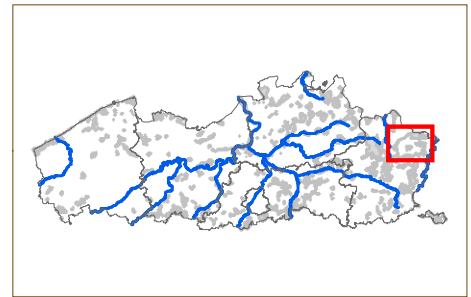
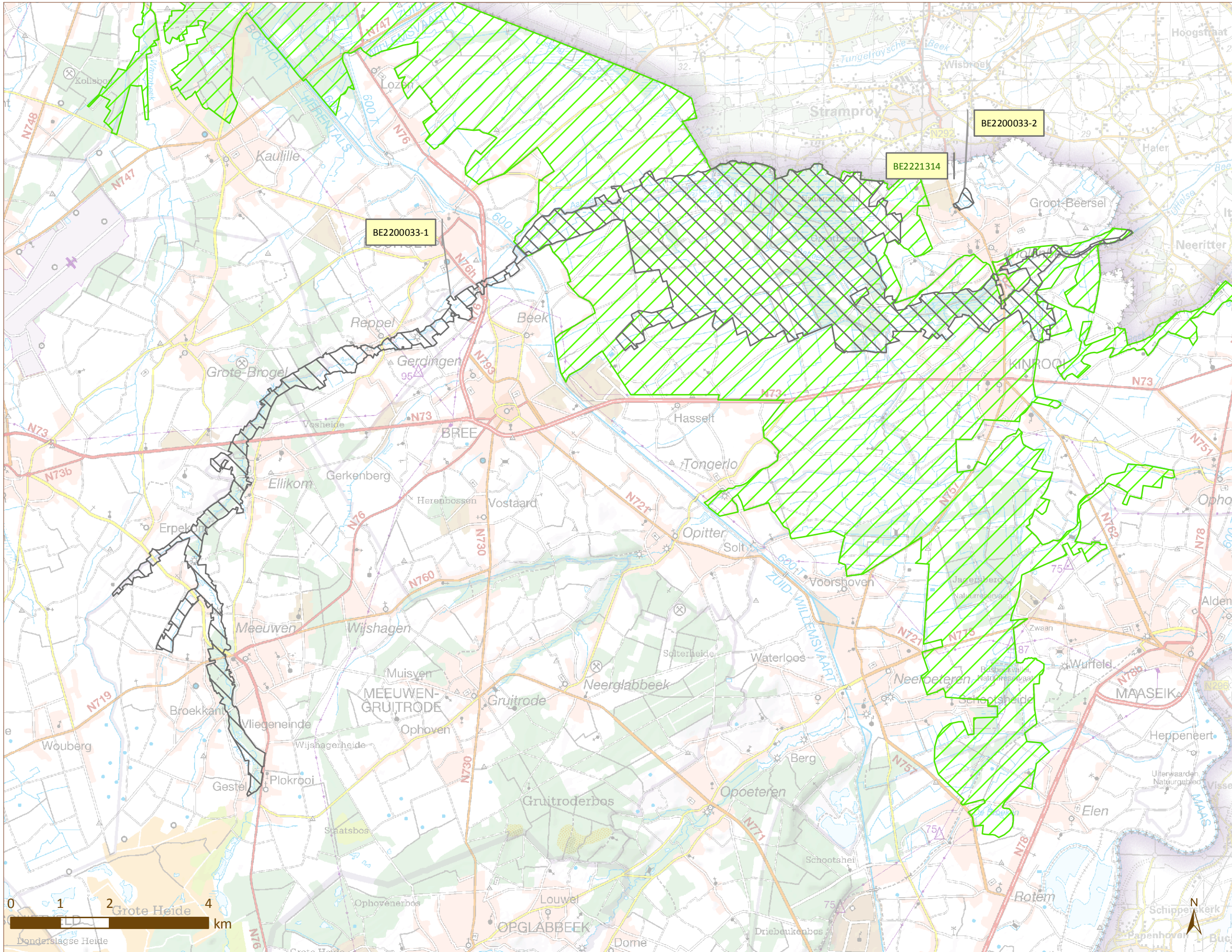
Legende

- SBZ-H
- SBZ-V

Situering van de deelgebieden
 van de Habitatrictlijn

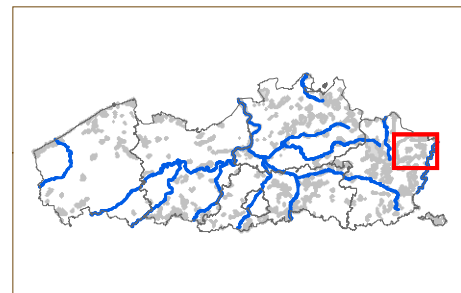
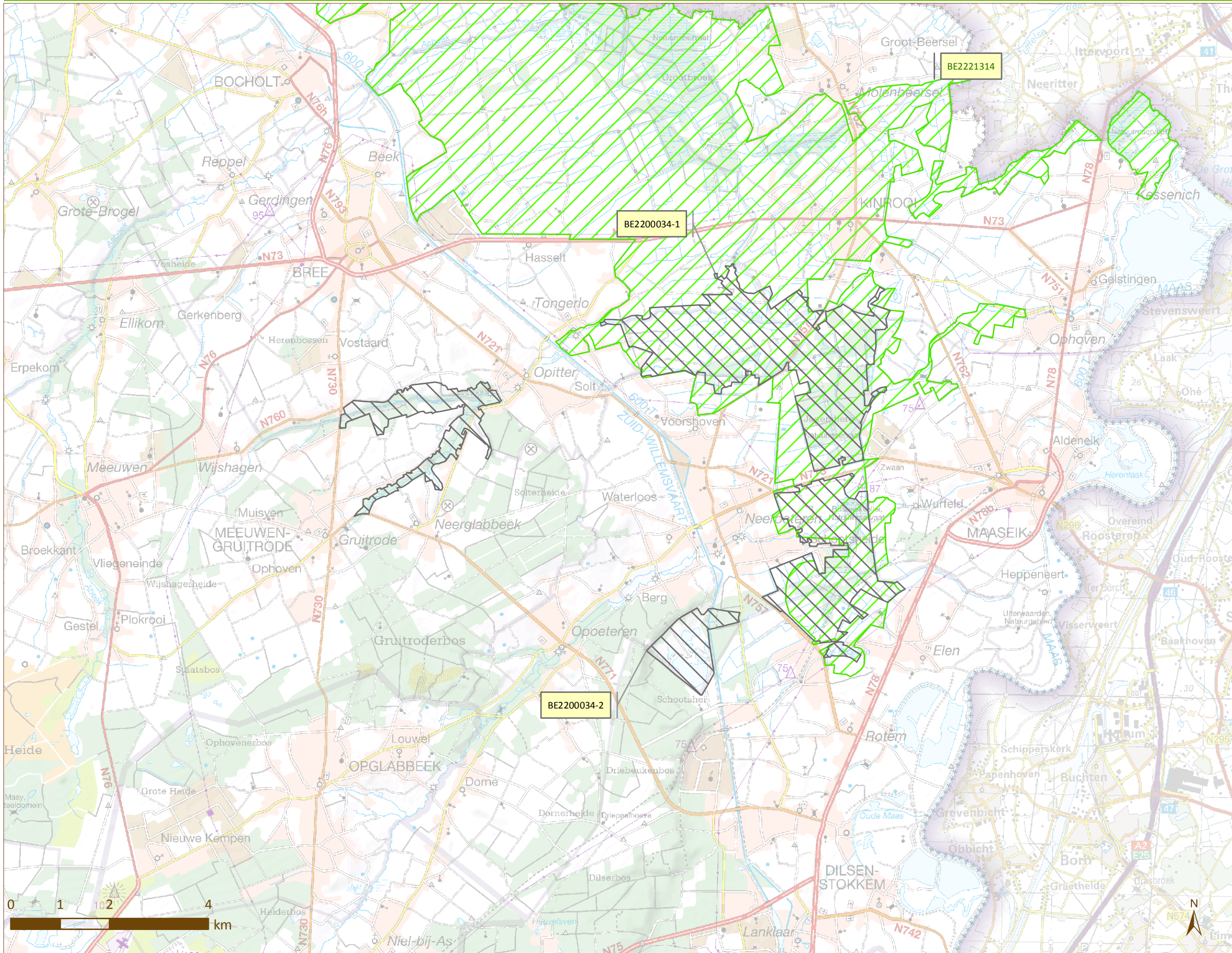

Vlaanderen
 is natuur

Situering van de deelgebieden
 van de Habitatrictlijn

Legende

- SBZ-H
- SBZ-V

Situering van de deelgebieden
 van de Habitatrictlijn

Vlaanderen
 is natuur

Inhoudstafel

1. Inleiding

2. Taakstelling

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

3 Openstaande taakstelling

3.1 Habitats

3.2 Soorten

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

4.1 Inspanningsmatrix

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

6 Richtkaart

6.1 Situering actuele habitats

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

6.7 Zoekzones

6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

1. Inleiding

Algemeen kader

Om de soortenrijkdom van planten en dieren en hun leefgebieden in de toekomst de noodzakelijke kansen te geven, is op grond van Europese richtlijnen, de Vogel- en Habitatrichtlijn, een samenhangend Europees netwerk van beschermde gebieden aangeduid: het Natura 2000-netwerk. In Vlaanderen zijn 62 Natura 2000-gebieden aangeduid, ook **speciale beschermingszones (hierna: SBZ)** genoemd. Deze gebieden zijn belangrijk om kansen te geven aan soorten en habitattypes van Europees belang. Voor Vlaanderen handelt het om 46 habitattypes, 49 dier- en plantensoorten en 55 vogelsoorten.

Op de lidstaten van de Europese Unie rust de verplichting om de nodige maatregelen te nemen om een 'gunstige staat van instandhouding' te realiseren voor bijlagesoorten en habitattypes van Europees belang. Om richting te geven aan deze maatregelen zijn door de Vlaamse regering doelen op Vlaams niveau (de zogenaamde **G-IHD**) en per speciale beschermingszone (de zogenaamde **S-IHD**) bepaald. Deze S-IHD zijn, na een intensief overlegproces tussen 2010 en 2013, vastgelegd in aanwijzingsbesluiten die door de Vlaamse regering definitief werden goedgekeurd op 23/04/2014.

De realisatie wordt gefaseerd en programmatorisch aangepakt. De realisatie van de instandhoudingsdoelen is complex: niet alle kennis is al aanwezig, verschillende belangen en personen zijn betrokken, de middelen en tijd zijn beperkt. Daarnaast is het belangrijk voor alle betrokken partijen om voortgang te maken. Omdat Vlaanderen zesjaarlijks aan Europa moet rapporteren over de voortgang, is geopteerd voor fases/cycli van zes jaar. Per cyclus wordt een **Vlaams Natura 2000 programma** opgemaakt met de Vlaamse taakstelling voor de komende periode. Inspanningen die binnen de programmacyclus moeten worden gerealiseerd zijn bindend. Het programma omschrijft ook welke engagementen sectororganisaties of overheidsinstanties opnemen en welke budgettaire consequenties hier aan verbonden zijn. Op het niveau van de speciale beschermingszones wordt de realisatie van de taakstelling opgevolgd en gestuurd via een **Managementplan Natura 2000**.

Focus Vlaams Natura 2000 programma 2014–2020

Voor de eerste programmaperiode 2014-2020 vertrekt het Natura 2000-programma van de Europese Biodiversiteitsstrategie, van Vlaanderen in Actie (ViA) en van het Pact 2020. De realisatie van die taakstelling betekent concreet dat in 2020, aan het eind van de eerste programmaperiode, 16 van de 46 beschermde habitattypes in een gunstige staat van instandhouding moeten verkeren of verbetering vertonen ten opzichte van 2007. Voor de habitattypes die niet behoren tot de 16 habitattypes 2020 worden in 2020 tussendoelen gesteld rekening houdend met de doelafstand tot 2050. Deze tussendoelen omvatten naast stand still ook de opdracht om in totaal 70% van de oppervlakte onder correct beheer te brengen. Ook voor soorten worden tussendoelen bepaald om de doelstellingen in 2050 te realiseren. Er worden geen specifieke 'soorten 2020' bepaald aangezien de op Europese schaal betere situatie van soorten. Bovendien wordt verwacht dat soorten ook zullen profiteren van de inspanningen voor de habitats.

Doelstelling en inhoud managementplan

De realisatie van de instandhoudingsdoelen gebeurt door maatregelen op het terrein door verschillende mensen en organisaties. De concrete ruimtelijke ligging, de planning van en afspraken over deze maatregelen zijn/worden opgenomen in plannen of projecten. Het managementplan geeft per SBZ een overzicht van de uitgevoerde, geplande en/of noodzakelijke plannen of projecten van de verschillende organisaties en mensen (= informatief). Op basis van de inschatting van de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de verschillende doelen en de taakstelling opgenomen in het Natura 2000 programma 2014-2020, geeft het bovendien ook aan voor welke terreinacties er nog afspraken moeten worden gemaakt en met welke prioriteit (= richtinggevend).

Om de vooruitgang en de realisatie van de doelen, indien nodig, te kunnen afdwingen is het managementplan het kader voor de afweging van projecten en plannen en voor het opleggen van bepaalde maatregelen. Het managementplan wordt opgemaakt en beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos (hierna: het ANB) in overleg met het overlegplatform dat door het ANB voor elke speciale beschermingszone of –zones wordt georganiseerd. De goedkeuring van het managementplan gebeurt door de Vlaamse regering na formeel advies van de Gewestelijke Overleginstantie.

Gezien de technische en maatschappelijke complexiteit van de opdracht tot het realiseren van de taakstellingen; is vastgelegd dat per planperiode verschillende fasen kunnen worden onderscheiden. De startversie (managementplan 1.0) beschrijft de taakstelling voor deze planperiode voor de speciale beschermingszone. Bij de start/het einde van elke fase wordt een geactualiseerde en aangevulde versie van het managementplan vastgesteld. Voor het afronden van elke fase wordt een generieke timing op Vlaams niveau opgelegd voor alle SBZ:

- MP 1.0 met een beschrijving van de taakstelling voor deze planperiode in elke SBZ (2014).
- MP 1.1 met een beschrijving van de stand van zaken, geplande acties en gekende (prioritaire) acties (2015).
- MP 1.2 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties en uitgewerkte prioritaire acties (2017).
- MP 1.3 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties, een stand van zaken van de prioritaire acties met, indien nodig, een beschrijving van de verplichtende maatregelen (2017).

Inhoud managementplan

De inhoud van het managementplan is wettelijk vastgelegd in artikel 6 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. De inhoudstafel van voorliggend document volgt de daarin voorgeschreven samenstelling.

Statuut van voorliggend Managementplan 1.0

Dit managementplan 1.0 is gebaseerd op het Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszones 'BE2200032 Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen ;BE2200033 Abeek met aangrenzende moerasgebieden; BE2200034 Itterbeek met Brand, Jagersborg en Schootsheide en Bergerven en tot definitieve vaststelling voor die zones en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE2221314 Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23/04/2014 (hierna: het S-IHD-besluit).

Dit managementplan 1.0 werd niet formeel vastgelegd en is een informatief document. Overeenkomstig de afspraak op de vergadering van de Vlaamse Overleggroep (dit is de voorloper van de Gewestelijke Overleginstantie) van 09/07/14 is het te beschouwen als een basis- of startversie van de managementplannen met indicatieve opgave van de taakstelling per SBZ en per deelgebied. Nog niet alle elementen van een managementplan, zoals beschreven in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014, zijn ingevuld. Bij elk hoofdstuk is aangegeven of, dan wel in welke mate, dit ingevuld werd in deze planversie.

2. Taakstelling

Het gebiedsgericht kader voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen is door de Vlaamse regering vastgesteld op 23/04/2014 . Per SBZ zijn de specifieke doelstellingen en de prioritaire inspanningen vastgelegd.

In paragraaf 2.1 worden de vastgelegde doelstellingen weergegeven. Per landschapstype zijn het doel en de bijbehorende habitats en soorten opgenomen. Per soort en habitat zijn ook het gebiedsgericht kwantiteitsdoel (populaties of oppervlakten) en kwaliteitsdoel beschreven.

In paragraaf 2.2 zijn de inspanningen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de verschillende doelstellingen opgenomen.

De laatste paragraaf (2.3) bevat de lijst van gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering die naar boven zijn gekomen tijdens het overleg over de doelstellingen.

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

Legende	
Symbol	Omschrijving
+	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit
=/+	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale uitbreidingsmogelijkheid
=(-)	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale inkrimingsmogelijkheid

In onderstaande tabel met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied worden doelstellingen voor enerzijds het gedeelte dat habitatrictlijngebied is en anderzijds het gedeelte dat 'zuiver vogelrichtlijngebied' (lees enkel vogelrichtlijngebied maar geen habitatrictlijngebied) is, niet onderscheiden, maar geïntegreerd. Aan de drie criteria die tegelijk vervuld dienen te zijn om deze doelen voor beide ruimtelijk afgebakende gebieden van elkaar te onderscheiden, werd immers niet voldaan. De drie criteria zijn:

- het zuiver vogelrichtlijngebied handelt over een relevante oppervlakte;
- het betreft in dit gebied relevante doelstellingen en;
- de doelstellingen die in het gedeelte dat zuiver vogelrichtlijngebied is, gerealiseerd dienen te worden, zijn (reeds in dit stadium) bekend.

Landschap: Bocagelandschap met graslandcomplexen

Het bocagelandschap is belangrijk voor een reeks van Europese soorten en habitattypes waaronder:

- Glanshaverhooilanden met Grote pimpernel 6510;
- Blauwgraslanden 6410;
- amfibieën zoals Boomkikker, Kamsalamander, Heikikker en Poelkikker;
- verschillende vleermuissoorten (zie ook doelstellingen landschap Boslandschap);
- de broedvogels Grauwe klauwier,;

Hierbij wordt onderstreept dat de gebieden voor het habitatype Glanshaverhooilanden met subtype Grote pimpernel: 6510 (BE2200032) en de soorten Boomkikker en Grauwe klauwier essentieel en Kamsalamander (BE2200034) zeer belangrijk zijn op Vlaamse schaal (cfr. G-IHD).

Bepalend voor de oppervlakte en kwaliteitsdoelstellingen zijn in de eerste plaats de noodzaak aan voldoende leefgebied voor een populatie Grauwe klauwier. Er worden twee kernen van telkens 10 broedparen voorzien, één in Sint-Martensheide en één in de Brand. Per kern van 10 BP is er 100 ha geschikt leefgebied nodig. Dit leefgebied bestaat hoofdzakelijk uit bloem- insectenrijke graslanden met doornstruweel. Hiervoor wordt er 120-130 ha extra leefgebied voorzien. Buiten de voorgestelde doelen van 6510 en 6230 bestaat dit extra leefgebied hoofdzakelijk uit rbb's zoals kamgraslanden: rbb, doornstruweel: rbb, oligo- en mesotrofe wateren: rbbao/am, en bloemrijke graslanden: hp*). Deze worden voorzien in Sint-Maartensheide en Itterbeek-Brand om de versnippering van leefgebied Grauwe klauwier tegen te gaan. Met deze doelstelling wordt deels ook het leefgebied van de Boomkikker en Kamsalamander uitgebreid. Voor deze amfibieën is echter een verbinding nodig om via kleine landschapselementen zoals hagen, bosranden, poelen de omliggende potentiële gebieden te kunnen koloniseren. Deze verbindingen zijn nodig telkens beginnende van de bronpopulatie in de Brand naar enerzijds Stamprooierbroek en Sint-Maartensheide en anderzijds via Jagersborg naar den Tösch (Ook wordt er 1 ha toename voorzien onder de vorm van poelen waarvan ca. 0,25 ha in Sint-Maartensheide, ca. 0,25 ha in de Brand en ca. 0,5 ha in den Tösch. Ook voor Grauwe klauwier is het voorzien van een effectieve verbinding onder de vorm van kleine landschapselementen tussen de Brand en de St-Maartensheide ideaal als onderdeel van zijn leefgebied. Aangezien voor al deze Europese soorten (Grauwe klauwier, Boomkikker, Kamsalamander, Hei-, Poelkikker, de verschillende vleermuissoorten) en de habitattypische soorten (zoals, Bramensprinkhaan, Geel- en Zwartsprietdikkopje, Koninginnepage, Oranje en Bruin zandoogje, Groot dikkopje...)... rbb's en bloemrijke graslanden noodzakelijk zijn is één van de doelstellingen ook minstens het behoud van deze actuele graslanden en RBB's. Ook weidevogels als Wulp en Grutto hebben nood aan deze graslanden.

In de Wateringen in Lommel streeft men naar een kern Glanshaverhooiland met Grote pimpernel van 25 ha hierbij is een toename voorzien van 7 ha boven op de actuele 18 ha. Het herstellen van het bevoeiingssysteem en van het hooilandbeheer is noodzakelijk samen met een goede waterkwaliteit om deze doelstellingen te halen.

Om voldoende oppervlakte habitat en/of leefgebied voor deze soorten te bekomen is het aaneensluiten en versterken van de bestaande leefgebieden noodzakelijk. Dit aangezien het bocagelandschap versnipperd voorkomt over heel het gebied. Ook continue aanvoer van kanaalwater moet gegarandeerd zijn in tijden dat er bevoeid moet worden, dit voor behoud en verbetering van 6510 als ook voor soorten als Bittervoorn.

Habitats - Bocagelandschap met graslandcomplexen

Habitat		Oppervlakte-doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
6410 - Grasland met <i>Molinia</i> op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (EU-Molinion)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 0,5 ha Toename door omvorming : 1 ha Totaal: 1,5 ha SBZ-H BE2200033: behoud van actuele oppervlakte van 0,5 ha en toename door omvorming met 1 ha in de Vallei van de Abeek.	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, eutrofiëring en/of verzuring, vegetatiewijziging. De habitat bestaat uit mesotrofe graslanden met een vegetatie <50 cm en een bedekking van lage schijngrassen die hoger is dan 30%. De bedekking van de sleutelsoorten is >30% en, indien aanwezig heeft de strooisellaag en de verruiging een bedekking <10%. De graslanden dienen gebufferd te zijn tegen externe invloeden en hebben geen graag zon (geen beschaduwing). Nastreven van de natuurlijke hydrologie van de vallei (grondwater) en gericht beheer.
6510 - Laaggelegen schraal hooiland (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 36,5 ha Toename: 17 ha, met als richtwaarde voor omvorming 13ha Totaal: 54 ha <ul style="list-style-type: none"> • SBZ-H BE2200032: In BE2200032 is actueel 21 ha aanwezig en wordt er in totaal 12 ha toename voorzien tot een totaal van 33 ha. In de Lommelse Wateringen wordt een uitbreiding van het habitat 6510 (subtype glanshavergraslanden met Grote pimpernel) voorzien van 7 ha door omvorming. Met een huidige oppervlakte van 18 ha, is de oppervlakte-doelstelling in totaal 25 ha. (Dit zal plaatselijk ten koste gaan van 6430 dat dan elders binnen het SBZ-complex gecompenseerd moet worden via open plekken in 91E0). De rest van de oppervlakte-toename (5ha) kan gerealiseerd worden in het Hageven of de Wambeekvallei. Minimum behoud actuele oppervlakte van 3 ha in het Hageven. Hier zijn ook uitbreidingsmogelijkheden. • SBZ-H BE2200033: behoud van actuele oppervlakte van 6,5 ha. • SBZ-H BE2200034: actuele oppervlakte van ca. 9 ha. Toename met 5 ha. Ter hoogte van de Itterbeek zal circa 3 ha via schraalgraslandherstel Life-project Itter worden gerealiseerd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Herstellen van de habitatkwaliteit door het herstellen van het bevoeiingssysteem en van het hooilandbeheer. • Beperken van verbossing, eutrofiëring, strooisellaag. • Nastreven van een lokaal goede staat van instandhouding van habitattypische soorten zoals Bramensprinkhaan, Geel- en Zwartsprietdikkopje, Koninginnepage, Oranje en Bruin zandoogje, Groot dikkopje, Gouden sprinkhaan.

Soorten - Bocagelandschap met graslandcomplexen

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Blauwe kiekendief	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van het belang van het gebied als overwinteringsgebied. Deze aantallen kunnen natuurlijk jaarlijks schommelen.	Garanderen van rust in de slaapplekken. Het bevorderen van voedselaanbod in agrarische gebieden (bv. onbewerkte randstroken langs akkers, braakliggende akkers, verruigd grasland, ...) Behoud van de openheid van het landschap in belangrijke overwinteringsgebieden.
Boomkikker	Doel	+	+
	Omschrijving	<ul style="list-style-type: none"> Behoud van de populatie in de vallei van de Itterbeek (Brand) (actueel goede LSVI); de realisatie van populaties in een goede LSVI. In enerzijds Stamprooierbroek, Sint-Maartensheide/Luysen en anderzijds Tösch-Langeren: minstens 200 roepende mannetjes per populatie, waarbij elk jaar voldoende voortplanting is); een populatie van 50-100 roepende mannetjes in Jagersborg. Deze moet dienen als een step-stone tussen de populatie van de Brand en den Tösch; er is 1 ha extra oppervlakte leefgebied nodig; De resterende oppervlakte doelstellingen zijn grotendeels gedekt door de doelstellingen van Grauwe klauwier (zie Grauwe klauwier); de uitbreiding van het leefgebied met 1 ha wordt indicatief als volgt gelokaliseerd: 0,25 ha in Sint-Maartensheide, 0,25 ha in de Brand en 0,5 ha in den Tösch. 	<p>Qua waterbiotoop</p> <ul style="list-style-type: none"> Het creëren van visvrije waterpartijen. Minimum 5 kleine (<100m²) of 2 grote plassen (>100m²) per populatie. Het streven naar waterpartijen met voldoende oppervlakte open water en gevarieerde ondergedoken en drijvende watervegetaties. <p>Qua landbiotoop</p> <ul style="list-style-type: none"> Het behoud en versterken van het kleinschalig landschap met ruigtevegetaties (rbbhf, rbbmc), bloemrijke graslanden (rbbhc), houtwallen, bosranden en braamstruwelen met een oppervlakte van meer dan 20 ha per populatie. Dit landbiotoop moet zo goed mogelijk aansluiten bij de voortplantingsbiotopen. <p>Qua corridors</p> <ul style="list-style-type: none"> Creatie of optimalisatie van functionele corridors via hagen, houtkanten, bloemrijke graslanden, poelen <ul style="list-style-type: none"> Van de Brand naar Stamprooierbroek en Sint-Maartensheide Van de Brand, via Jagersborg naar den Tösch In het Smeethof <p>Deze corridors zijn gelegen binnen SBZ-V en gaan van het ene SBZ-H naar het andere.</p>
Grauwe klauwier	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 1-3 broedpa(ar)(en). Uitbreiding tot een kernpopulatie in Noordoost-Limburg van 10 BP in Sint-Maartensheide en 10 BP in Itterbeek-Brand. Voor het behalen van een goede staat van instandhouding wordt er 120-130 ha extra leefgebied (kamgraslanden en rbbsp) voorzien (via effectieve uitbreiding) in Sint-Maartensheide en Itterbeek-Brand bovenop de eerder in het rapport benoemd oppervlakte Europees te beschermen habitats (6510, 6230) om in totaal tot twee kernen van elk ongeveer 100 ha geschikt leefgebied te komen. De twee kernen dienen wel met elkaar verbonden te worden door een voldoende dicht netwerk van kleine landschapselementen. Dit houdt enerzijds het herstel in en maar mogelijk de ontwikkeling van kleine landschapselementen. Behoud van telkens elk één broedpaar Aan de watering 'De Hoken' en het Smeethof (beiden enkel SBZ-V)	Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied naar bloemrijke en insectenrijke graslanden. Instandhouding, herstel en ontwikkeling van kleinschalig, relatief extensief beheer landbouwgebied met een grote dichtheid aan lage, kleine landschapselementen met aandacht voor braamstruweel. Het streefbeeld is een landbouwlandschap met 5-10% extensief beheerde elementen. Zo veel mogelijk vermijden van gebruik van bestrijdingsmiddelen met het oog op diverse (grote) insectenfauna. Vermijden van geluidsverstoring.
Heikikker	Doel	+	+
	Omschrijving	Er wordt gestreefd naar een populatie in het Hageven (BE2200032-1), in de Warmbeekvallei (BE2200032-2) en in de Brand (BE2200034) met minstens 200 roepende mannetjes (of eiklompjes) met elk jaar voldoende voortplanting. Bij de populatie in het Hageven moet men streven naar een mogelijkheid tot uitwisseling met de populatie in Nederland. Er is geen extra oppervlakte nodig.	Vennen zonder beschaduwing en niet te verzuurd ifv ontwikkeling eieren. Voldoende zonnige, mesotrofe, plantenrijke plassen die het ganse jaar water bevatten. De oeverzone is meer dan 50% voorzien van abundante vegetatie en in de buurt liggen geen verkeerswegen. Visvrij houden van de poelen (Amerikaanse hondsvij).
Kamsalamander	Doel	+	+
	Omschrijving	Behoud van de populatie aanwezig in de Brand, Jagersborg en Stamprooierbroek. Uitbouw van de huidige populatie in het Stamprooierbroek, 't Hasselt en in Plateaux/Hageven (Neerpelt) en Smeethof (enkel SBZ-V) tot een populatie in goede staat van instandhouding (> 50 adulte dieren en > 50 larven of eieren). Uitbreiding van de aantallen Kamsalamander is mogelijk door kwaliteitsverbetering van het leefgebied. Er is geen extra oppervlakte leefgebied nodig. De oppervlakte doelstellingen zijn gedekt door de doelstellingen van Boomkikker.	Kwaliteitsdoelen nagenoeg volledig gedekt door de doelen van Boomkikker (Zie Landschap Bocagelandschap met graslandcomplexen: Boomkikker). In het Hageven-Les Plateaux dient naast kwaliteitsverbetering eveneens extra habitat in de vorm van waterpartijen gecreëerd te worden.

Soort		Populatie-doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Poelkikker	Doel	+	+
	Omschrijving	Creëren van verschillende duurzame populaties in goede staat van instandhouding in de Brand, in Bergerven en in het Hageven. Hierbij wordt gestreefd naar minstens 200 roepende mannetjes per populatie. Bij de populatie in het Hageven moet men streven naar een mogelijkheid tot uitwisseling met de populatie in Nederland. Er is geen extra oppervlakte nodig.	Natuurlijke hydrologie optimaliseren. Deze doelstelling gaat samen met de kwaliteitsdoelstelling voor de oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren (3130) en vochtige heidehabitats (4010). Aandacht besteden aan de problemen van eutrofiëring en verzuring. Het verhinderen van hybridisatie van poelkikker met meerkikker.
Wespendief	Doel	+	+
	Omschrijving	Minstens behoud van de actuele kernpopulatie (23-29 BP). De realisatie van de benodigde leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat al nodig is om andere doelen te bereiken. De doelstelling vereist evenwel het behoud van een grote oppervlakte kwalitatief leefgebied, waarbij het behoud van de grote kwaliteitsvolle bos- en natuurkernen maar vooral het minimaal behoud van de kwaliteitsvolle open ruimte met hoge basisnatuurkwaliteit essentieel zijn.	Buiten de kwaliteitsdoelstellingen van het Boslandschap heeft de Wespendief ook nood aan insectenrijke foerageergebieden.

Het boslandschap is belangrijk voor volgende Europese soorten en habitattypes:

- boshabitats 9120, 9190, 91E0 (zie ook beekdalgrasland in het landschap: Moeraslandschap);
- insecten als Vliegend hert en Juchtleerkever;
- zoogdieren als Europese bever (zie ook vijver- moeras- en beekdallandschap: Moeraslandschap) en vleermuizen als Ingekorven vleermuis, Laatvlieger, Franjestaart, Gewone grootoorvleermuis en Baardvleermuis;
- vogels als Middelste bonte specht, Wespendif en Zwarte specht;

Daarbij moet aangestipt worden dat de gebieden voor het habitatype elzenbroekbos: 91E0 (SBZ-H BE2200032, SBZ-H BE2200033 en SBZ-H BE2200034) en de soorten Vliegend hert (SBZ-H BE2200033), Zwarte specht (SBZ-V BE2221314) en Wespendif (SBZ-V BE2221314) als zeer belangrijk worden ingedeeld volgens de G-IHD.

Concreet kunnen enkele grote categorieën op vlak van doelstellingen onderscheiden worden voor de bossen:

• **1. Kwaliteitsverbetering op vlak van structuur**

De boshabitats binnen dit SBZ hebben op dit ogenblik in veel deelgebieden een onvoldoende gevarieerde structuur. Door het toepassen van een natuurgericht bosbeheer in bossen zal het aandeel aan dikke bomen, dood hout, gevarieerde randen en open plekken op termijn toenemen. Dit zijn maatregelen die veel Europese en habitattypische soorten ten goede zullen komen. Dood hout is belangrijk voor o.a. de verschillende vleermuizen en vogels maar ook insecten zoals het Vliegend hert en de Juchtleerkever.

Binnen de bosdoelstellingen worden er 10-15% open plekken voorzien die elk tot 3 ha groot kunnen zijn, deze kunnen zowel bestaan uit rbb's (dottergraslanden, moerasspirearuigten, kleine en grote zeggevegetaties, gageelstruweel, vochtig wilgenstruweel, moerasbos van breedbladige wilgen...) als habitattypes zoals 4010, 4030, 6230, 6430, 7140 (bovenloop Abeekvallei), Deze variatie van open plekken en mantelzoomvegetaties zijn nodig voor een aantal Europese soorten zoals de verschillende vleermuissoorten, Spaanse vlag, Wespendif, , Boomleeuwerik, Nachtzwaluw ... maar ook voor de habitattypische soorten zoals, Nachtegaal, Zomertortel, Hazelworm, Grote weerschijnvlinder, Grote vos, Kleine ijsvogelvlinder, Bont dikkopje, Groentje, Kommavlinder, (Spiegeldikkopje), Nachtpauwoog, Boswitje, Bruine eikenpage en Boskrekel. Een goede lokale staat van instandhouding van de waterafhankelijke habitattypes en soorten kan enkel gerealiseerd worden door het herstel van de natuurlijke waterhuishouding: een (lokaal) intact grondwatersysteem (voldoende kwel en beperkte ontwatering) en een kwaliteitsvolle beekstructuur met een natuurlijk overstromingsregime Met het oog op een goede waterkwaliteit dient men de inspoeling van nutriëntenrijk water zoveel mogelijk te vermijden of te beperken. Dit kan bepaalde maatregelen in de infiltratiegebieden vereisen.

De nadruk in verband met de kwaliteitsverbetering voor de droge bossen ligt op de omvorming van naaldbossen naar habitatwaardig bos. Bij de broekbossen is de voornaamste kwaliteitsdoelstelling het herstel van de natuurlijke waterhuishouding en abiotiek. Bij het herstel van de waterhuishouding zijn voorafgaande studies nodig om te kijken hoever deze invloed reikt. Het bestrijden van exoten in de bossen blijft belangrijk.

• **2. De realisatie van kwalitatief degelijke grote boshabitatkernen**

De realisatie van een aantal grote en kwalitatieve boskernen, die een leefbare populatie bevatten van de grotere oppervlaktebehoevende habitattypische soorten, is een belangrijk streefdoel om een goede lokale staat van instandhouding te bereiken binnen dit SBZ-complex voor de boshabitats.

In de droge sfeer (9190) wordt een grote kern van ongeveer 300 ha in Jagersborg beoogd, naast belangrijke kernen in het Grootbroek en de Warmbeekvallei. Hier wordt ook gestreefd naar een populatie van Groot vliegend Hert. Zo kunnen lange termijn garanties gegeven worden voor een stabiele populatie van onder meer de Europese soorten Zwarte specht, Middelste Bonte specht en Wespendif, maar evenzeer voor tal van andere habitattypische bossoorten (indicatoren van structuurrijke bossen en soorten gebonden aan randen en open plekken zoals Zomertortel). De realisatie van grote boskernen in mozaïek met open plekken in de alluviale sfeer (91E0) is van belang voor een belangrijke populatie van de Europese soort Wespendif, en de verschillende vleermuissoorten maar evenzeer voor tal van andere habitattypische soorten van natte bossen, zoals Wielewaal, Matkop, Nachtegaal, Goudvink, Kleine IJsvogelvlinder, Grote weerschijnvlinder etc... Kernen van deze alluviale bossen worden voorzien in het Grootbroek, in de Abeekvallei en in de Itterbeekvallei. Deze dienen voor een goede lokale staat van instandhouding van de habitattypische soorten minstens 150 ha groot te zijn.

Waar mogelijk wordt er eerst gestreefd naar deze grote kernen door middel van omvorming van niet habitatwaardig bos naar habitatwaardig bos. Vervolgens zal door effectieve uitbreiding deze grote kernen vervolledigd worden.

• **3. Het degelijk bufferen van kleinere boskernen en/of verbinden van kleinere boskernen**

Dit is een algemene doelstelling die voor de kleinere boskernen binnen de verschillende deelgebieden voorgesteld wordt. Veel kleine boskernen in de deelgebieden voldoen niet aan het MSA (minimum structuurareaal) en zijn bovendien vaak in een erg intensief agrarisch gebied gelegen, waardoor ze slecht gebufferd zijn. Hierdoor is het verdwijnen van typische bossoorten in deze kernen een reëel gevaar. Door deze kernen, die vaak kleine en kwetsbare satellietpopulaties van typische soorten bevatten, te bufferen en uit te breiden of ze te verbinden met de grotere bossen, kan de kans op het lokaal uitsterven sterk worden gereduceerd. Dit gaat om verbindingen via kleinschalige bosuitbreiding tot kleine landschapselementen. Bovendien zijn deze verbindingen noodzakelijk voor de verschillende vleermuissoorten die deze lijnvormige elementen gebruiken om te migreren van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebieden (zie ook doelstellingen Moeraslandschap).

Waar mogelijk wordt er eerst door middel van omvorming deze doelstelling behaald. Vervolgens zal door effectieve uitbreiding, naar deze verbindingen en kleine boskernen gestreefd worden.

Dit zijn de drie hoofdlijnen die gevolgd werden om te komen tot volgende doelen.

In totaal wordt er gestreefd naar 978 ha habitatwaardige, natte bossen. Om deze streefcijfers te bekomen is een toename nodig van 342 ha met als richtwaarde 144 ha bosuitbreiding. Het totale doel voor droge bossen is een totale oppervlakte van 997 habitatwaardig bos. Hiervoor is een uitbreiding van 637 ha nodig met als richtwaarde 132 ha bosuitbreiding.

Voor een aantal Europese soorten (zie hierboven) zijn ook regionaal belangrijke biotopen belangrijk alsook de kleine landschapselementen. Hiervoor is behoud van deze actuele oppervlakte noodzakelijk : Wilgenstruweel rbbf actueel 221 ha waarvan 106 ha in SBZ-H en 115 ha in zuiver I SBZ-V en vochtig wilgenstruweel op venige of zure bodem rbbso actueel 70 ha waarvan 36 ha in SBZ-H en 34 ha in zuiver SBZ-V...

Met het oog op de realisatie van de doelen van het heidelandschap en het vijver- moeras en beekdallandschap (landschap: Moeraslandschap) is het soms nodig om kleine bossen om te zetten in open biotopen en habitats.

Habitats - Boslandschap

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteit doelstelling
9120_9190 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion) en Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 360 Toename: 637 ha met als richtwaarde 132 ha bosuitbreiding Totaal: 997 <ul style="list-style-type: none"> SBZ-H BE2200032: actueel ca. 30 ha (12,5 ha 9120 en 17,5 ha 9190) voornamelijk aangrenzend aan de Warmbeekvallei en Achelse Kluis. Er wordt een oppervlakte toename voorzien van ongeveer 329 ha met als richtwaarde 19 ha bosuitbreiding. Totaal: 359 ha SBZ-H BE2200033: de actuele oppervlakte van deze habitats bedraagt ca. 160 ha. Er wordt een toename voorzien van 110 ha met als richtwaarde 48 ha bosuitbreiding. Er wordt gestreefd naar grote aaneengesloten bosgebieden. Totaal: 270 ha SBZ-H BE2200034: de actuele oppervlakte van deze habitats bedraagt 170 ha. Er wordt een toename voorzien van ongeveer 198 ha met als richtwaarde 65 ha bosuitbreiding. Totaal: 368 ha 	Kwaliteitseisen (Criteria Duurzaam Bosbeheer) zijn onder meer: <ul style="list-style-type: none"> >10% dood hout en behoud staand dood hout voor domeinbossen en >4% voor de overige bossen; een gevarieerde bosstructuur met 10-15% open plekken die elk tot 3 ha groot kunnen zijn. Op deze open plekken kunnen verschillende habitattypes (4010, 4030, ...) en RBB's (bloemrijke graslanden, ...) voorkomen; aandacht voor goed ontwikkelde bosranden; minimale aanwezigheid van invasieve exoten in de bossen (Amerikaanse vogelkers, rododendron, ...)
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 636 ha Toename: 342 ha met als richtwaarde 144 ha bosuitbreiding Totaal: 978 ha <ul style="list-style-type: none"> SBZ-H BE2200032: de actuele oppervlakte van dit habitattype bedraagt ca. 95 ha. Er wordt een toename van de oppervlakte met 99 ha met als richtwaarde 53 ha bosuitbreiding voorgesteld. Deze doelen moet leiden tot grotere aaneengesloten stukken habitatwaardig bos. Voor deze uitbreiding en omvorming komt in eerste instantie de vallei van de Warmbeek in aanmerking. Totaal: 194 ha SBZ-H BE2200033: de actuele oppervlakte van deze habitat bedraagt ca. 390 ha. Er wordt een toename voorzien van ongeveer 166 ha met als richtwaarde 50 ha bosuitbreiding aansluitend op bestaande kernen. Totaal: 556 ha SBZ-H BE2200034: de actuele oppervlakte van dit habitat bedraagt 151 ha. Er wordt een toename voorzien van ca. 77 ha met als richtwaarde 41 ha bosuitbreiding aansluitend op bestaande kernen. Totaal: 228 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Een gevarieerde bosstructuur met 15% open plekken die elk tot 3 ha groot kunnen zijn. Op deze open plekken kunnen verschillende habitattypes (3260, 6430, 7140...) en RBB's (rbbsm, rbbmc, rbbhc, ...) voorkomen; aanwezigheid van voldoende dood hout en sleutelsoorten. behoud en/of herstel van een voor dit habitattype gunstige waterhuishouding (zowel kwantitatief als kwalitatief) zodat grote kernen zich kunnen ontwikkelen. structuurrijke bosranden. De waterhuishouding is voor deze bossen zeer belangrijk. Er wordt gestreefd naar een voldoende hoge grondwaterstand.

Soorten - Boslandschap

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Gewone dwergvleermuis, Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Franjestaart, Baardvleermuis, Laatvlieger	Doel	=	+
	Omschrijving	Minstens behoud van de actuele populaties.	Behoud en kwaliteitsverbetering van de bestaande leefgebieden, behoud en verder uitbouwen van de connectiviteit tussen de jachtgebieden, de kolonieplaatsen en de overwinteringsgebieden. Er moeten voldoende holle bomen aanwezig zijn aangezien deze soorten deze ook als verblijfplaatsen gebruiken. Betere inrichting van kolonieplaatsen (kerken, zolders, ..) en vermijden van verlichting van uitvliegplaatsen. Inrichten van winterverblijven (kelders, forten, groeven, bunkers, ..) en zomerverblijven (kerken, zolders, ..). Toename kleinschaligheid en het behoud van lijnvormige elementen tussen woonkernen (geschikte kolonieplaatsen in gebouwen) en geschikte jachtgebieden.
Kleine dwergvleermuis	Doel	=	=
	Omschrijving	Behoud van de huidige aantallen in de Warmbeekvallei.	Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied. Er moeten voldoende holle bomen aanwezig zijn aangezien deze soorten deze ook als verblijfplaatsen gebruiken.
Middelste bonte specht	Doel	+	+
	Omschrijving	Minstens behoud van de actuele broedparen (5-10 BP). Er is geen extra oppervlakte leefgebied nodig. Deze doelstelling is gedekt door de doelstellingen van de boshabitats.	Kwaliteitsdoelstellingen grotendeels gedekt door de doelstellingen van de boshabitats 9120 en 9190. Belangrijk is tevens het algemene bewarend beleid ten aanzien van oude en dikke bomen, in het bijzonder inlandse eiken (of andere loofhoutsoorten met ruwe stam) en het verhogen van het aandeel dood hout
Vliegend hert	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel enkele losse waarnemingen in Jagersborg (BE2200034) en Stramprooierbroek (BE2200033) Uitbouw van een duurzame populatie in het Stamprooierbroek (o.a.Staatsbos) en Jagersborg, met elk meer dan 30 losse waarnemingen per jaar en elk meer dan 2 broedplaatsen. Er is geen extra oppervlakte leefgebied nodig. De realisatie van de benodigde leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat al nodig is om de doelen voor de boshabitats 9120 en 9190 te bereiken.	Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied door <ul style="list-style-type: none"> realisatie van ijle bosstructuren en open plekken aan de zuidranden en zuidhellingen van het bos. Maximale overschaduwing boomlaag: 50 % continuïteit beschikbaarheid van voldoende dood hout, verspreid over het bos maar in het bijzonder nabij potentiële en effectieve broedplaatsen. Streefcijfers: min. 3 dikke (diam. > 50 cm) dode bomen/ha en de continuïteit van dit aanbod garanderen. Aanleg van kunstmatige broedhopen op geschikte locaties tot deze streefcijfers gerealiseerd worden maximaal behoud van oude of zieke, aftakelende bomen (kwijnende bomen). Richtcijfer > 3 dikke De doelstellingen worden grotendeels gedekt door deze van de habitats 9120 en 9190.
Wespendief	Doel	+	+
	Omschrijving	Minstens behoud van de actuele kernpopulatie (23-29 BP). De realisatie van de benodigde leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat al nodig is om andere doelen te bereiken. De doelstelling vereist evenwel het behoud van een grote oppervlakte kwalitatief leefgebied, waarbij het behoud van de grote kwaliteitsvolle bos- en natuurkernen maar vooral het minimaal behoud van de kwaliteitsvolle open ruimte met hoge basisnatuurkwaliteit essentieel zijn.	Kwaliteitsverbetering van de grote bos- en natuurkernen maar ook het minimaal behoud of toename van de kwaliteitsvolle open ruimte met hoge basisnatuurkwaliteit zijn essentieel. Het foerageergebied bestaat uit > 1500 ha geschikt mozaïeklandschap in. Dit houdt onder meer een verbetering en het behoud van de actuele RBB's, historisch permanente graslanden, de overige graslanden, de kleine landschapselementen en andere biologisch minder waardevolle tot zéér waardevolle ecotopen in.
Zwarte specht	Doel	+	+
	Omschrijving	Minstens behoud van de actuele populaties (19-25 BP). De realisatie van de benodigde leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat al nodig is om andere doelen te bereiken.	Kwaliteitsdoelstellingen gedekt door de doelstellingen inzake droge bos- en heidehabitats.

Het heidelandschap is belangrijk voor een reeks van Europese soorten en habitattypes waaronder:

- heidehabitats van landduinen (habitattype 2310 en 2330), Vochtige heide en Snelbiesvegetaties (habitattype 4010 en 7150), Droge heide (habitattype 4030) en Heischrale graslanden (habitattype 6230); rbb struisgrasland;
- voedselarme tot matige voedselrijke stilstaande wateren (habitattype 3130);
- planten zoals de Drijvende waterweegbree;
- ongewervelden zoals Gevlekte witsnuitlibel;
- amfibieën zoals Heikikker, Poelkikker en Rugstreepad;
- reptielen zoals Gladde slang;
- de broedvogels Boomleeuwerik en Nachtzwaluw;
- Ingekorven vleermuis;

Volgende habitattypes en soorten worden als zeer belangrijk bestempeld in de G-IHD: Voedselarme tot matige voedselrijke stilstaande wateren: 3130 (BE2200034); Droge heide: 4030 (BE2200032, BE2200033 en BE2200034); Heischrale graslanden: 6230 (BE2200034); Gevlekte witsnuitlibel (BE2200032) en Boomleeuwerik (SBZ-V BE2221314).

De doelstellingen liggen bij de ontwikkeling en het herstel van grote, aaneengesloten, heide- en vennencomplexen in het Hageven en het complex Achelse Kluis / Beverbeekse heide. Beide gebieden vormen een grensoverschrijdend natuurgebied. Op kleinere schaal worden de heidehabitats in Bergerven vergroot. Er wordt gestreefd naar een totaal van 368 ha droge heide en droge, schrale graslanden en vochtige heide en venige habitats.

Essentieel is het realiseren van een aaneengesloten open heidegebieden om voldoende leefgebied voor duurzame populaties van Heikikker (landhabitat in Hageven en Warmbeekvallei), Rugstreepad (Landhabitat Bergerven), Gevlekte witsnuitlibel (Warmbeekvallei en Hageven), Gladde slang (leefgebied Bergerven) en populaties van Boomleeuwerik (foerageergebied) en van Nachtzwaluw) te bekomen. Voor een aantal soorten (amfibieën en vleermuizen) is het verbinden van de actueel gescheiden leefgebieden (door ontsnipperingsmaatregelen) noodzakelijk binnen SBZ.

Grote delen vochtige heide zijn vergrast met pijpenstrootje of verbost. Door onder meer het dempen van ontwateringsgrachten kan hier de verzuring en verdroging verder worden tegengegaan. In de droge sfeer zijn landduinvegetaties en open stuivend zand vaak door gebrek aan beheer geëvolueerd naar een naaldbos. Een belangrijke taak ligt in het herstellen van deze landduinvegetaties en van het heischraal grasland.

Voor talrijke Europese soorten zijn ook regionaal belangrijke biotopen zoals bremstruwelen belangrijk alsook vennen en struisgraslanden. Hiervoor is behoud van de actuele oppervlaktes van deze rbb's noodzakelijk. Deze doelstellingen zijn ook nodig voor een goede lokale staat van instandhouding van een hele reeks habitattypische soorten en zoals Heidesabelsprinkhaan, Blauwvleugelsprinkhaan, Veldkrekkel, Heivlinder, Groentje, Heivlinder, Heideblauwtje, Gentiaanblauwtje, Kommavlinder, Heikikker, Poelkikker, Rugstreepad, Kempense heidelibel, Noordse en gewone venwitsnuitlibel, Koraaljuffer, en Klokjesgentiaan.

Habitats - Heidelandschap

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
2310_2330 - Psammofiele heide met Calluna- en Genistasoorten en Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 8 ha 2310 en 10 ha 2330 Toename: 25-30 ha door omvorming Totaal: 48 ha SBZ-H BE2200032: de huidige oppervlakte van de habitattypes 2310 en 2330 is respectievelijk 8 ha in het Hageven en 10 ha in de Achelse kluis / Beverbeekse heide. Er wordt een toename van 30 ha voorzien door omvorming. Er wordt gestreefd naar één aaneengesloten oppervlakte van in het complex Beverbeekse heide/ Achelse Kluis. Totaal 48 ha	Nastreven van een goede structuurvariatie van de habitats met open, (stuivend) zand, buntgrasvegetaties, mostapijtjes en korstmosvegetaties voor schraallanden van landduinen. Voor duinheiden wordt gestreefd naar een voldoende groot aandeel naakte bodem afgewisseld met Struikheide van gevarieerde ouderdom.
3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojuncea	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 55,5 ha Uitbreiding door omvorming : 5 ha Totaal: 60,5 ha <ul style="list-style-type: none"> • SBZ-H BE2200032: actueel is er 7 ha. Er wordt een uitbreiding voorzien van 5 ha door omvorming van een aantal zure vennen op de linkervalleiflank van de Dommel (met onder meer de Waterbiesvennen, het Kranenvennen, het Sluisven, het Kuilven en het Nieuw kraaieven). • SBZ-H BE2200033: behoud van actueel voorkomen (0,5ha) en toename van 1 ha. • SBZ-H BE2200034: voor de geherstructureerde grindplassen van het Bergerven wordt het behoud van de actuele oppervlakte van ongeveer 48 ha voorzien. 	Goede tot uitstekende kwaliteit: <ul style="list-style-type: none"> • Permanent herstel van het historische waterpeil van de vennen door het opheffen van de drainage in de Achelse Kluis. • Geschikte waterkwaliteit: geen interne en externe eutrofiëring. • Om windwerking toe te laten is het open houden van de dijken van belang.

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteit doelstelling
4010_7150 - Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i> en <i>Slenken</i> in veengronden met vegetatie behorend tot het <i>Rhynchosporion</i>	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 36,74 ha Toename: 45 ha Totaal: 82 ha <ul style="list-style-type: none"> SBZ-H BE2200032: actueel: 26,74 ha. In het Hageven wordt een oppervlakte-uitbreiding voorzien van 9 ha (cfr. LIFE-project Dommeldal). In de Warmbeekvallei en de Achelse Kluis wordt een oppervlaktetoename voorzien van 10 ha door omvorming van naaldhoutbestanden en verboste heide in de vallei van de Warmbeek en door afgraven van de voedselrijke bouwvoor en herstel van de hydrologie in de Achelse Kluis. Voor het habitattype 7150 wordt het behoud van de actuele oppervlakte voorzien. Lokale uitbreiding is mogelijk bij herstel van de habitatkwaliteit en gebeurt in complex met type 4010. In voldoende grote heide-vennen-complexen kan een zekere dynamiek gebracht worden onder de vorm van wisselende waterstanden in depressies en vennen, betreding door grazers en lokaal plaggen. SBZ-H BE2200033: behoud van de actuele oppervlakte van habitattype 4010 van 1,9 ha in het Stamprooierbroek. toename met richtwaarde voor uitbreiding van 1 ha. Tot een totaal van 3 ha. SBZ-H BE2200034: de actuele oppervlakte 4010 bedraagt 8 ha. Er wordt een toename van 25 ha naar een totale oppervlakte van 33 ha voorzien. 	De goede staat van het habitattype kan op meerdere plaatsen bereikt worden door het terugdringen van vergrassing. Intensief beheer van de vochtige heide (maaïen, plaggen, ...) en het herstel van de natuurlijke hydrologie. Beide habitattypes vereisen continu beheer omwille van hun pionierskarakter.
4030 - Droge Europese heide	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 58 ha Toename: 47 ha Totaal: 105 ha <ul style="list-style-type: none"> SBZ-H BE2200032: de huidige oppervlakte bedraagt 48 ha. Er wordt een oppervlaktetoename voorzien in de regio van de Achelse Kluis en in het Hageven. SBZ-H BE2200033: behoud van actuele oppervlakte (5ha). SBZ-H BE2200034: de actuele oppervlakte van 5 ha neemt toe tot een totale oppervlakte van 10 ha door omvorming op de steilrand. 	<ul style="list-style-type: none"> Nastreven van het voorkomen van alle ouderdomsstadia van Struikheide van pionier- tot degradatiestadium in functie van een hoge structuurrijkdom en het voorkomen van een aantal habitattypische soorten. Tegengaan van vergrassing door terugdringen van verzurende en eutrofiërende depositie. Het beheer richten op het terugdringen van vergrassing door het maaïen en plaggen. Tegengaan van verbossing door het verwijderen van houtige opslag zoals grove den.
6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 9 ha Toename: 16 ha Totaal: 25 ha <ul style="list-style-type: none"> SBZ-H BE2200032: behoud van de actuele oppervlakte 0,45 ha. SBZ-H BE2200033: de actuele oppervlakte is 5 ha. Deze oppervlakte zal toenemen met 1 ha tot een totaal van 6 ha. SBZ-H BE2200034: de huidige oppervlakte in Bergerven bedraagt 4 ha. Er wordt een toename voorzien van 15 ha, zodat de totale oppervlakte minstens 19 ha bedraagt. De richtwaarde voor omvorming bedraagt 3ha. Ter hoogte van de Itterbeek zal circa 6 ha via schraalgraslandherstel Life-project Itter worden gerealiseerd. 	Er wordt gestreefd naar soortenrijke Heischrale graslanden met een hoge bedekking van sleutelsoorten en een vegetatie die laag blijft. <ul style="list-style-type: none"> Beperken van de strooisellaag, vervilting en boomopslag (<10%) en bufferen tegen externe invloeden Extensief gebruik van deze graslanden zorgt voor een hogere abundantie aan ongewervelden en de hierop prederende fauna.

Soorten - Heidelandschap

Soort		Populatie doelstelling	Kwaliteit doelstelling
Boomleeuwerik	Doel	+	+
	Omschrijving	Minstens behoud van de actuele populaties (25-29 BP).	Verbetering van de kwaliteit van de heide, landduin- en boshabitats. Deze doelstelling spoort samen met de kwaliteitsdoelstellingen voor de habitats 2310, 2330, 4010, 4030, 9120 en 9190. Verder zijn de kwaliteitseisen <ul style="list-style-type: none"> Voldoende plekken open zand Golvende bosranden in de overgang van bos naar heide Open plekken in het bos Sturing van de recreatie is belangrijk om voldoende broedrust te kunnen garanderen op potentiële broedplekken.

Soort		Populatie-doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Drijvende waterweegbree	Doel	+	+
	Omschrijving	SBZ-H BE2200032: Voor SBZ-H BE2200032 wordt gestreefd naar leefbare populaties in het Hageven. Hierbij wordt gestreefd naar groeiplaatsen met een minimale oppervlakte van 50 m2 of een populatie van meer dan 100 planten. SBZ-H BE2200034: Voor SBZ-H BE2200034 wordt gestreefd naar twee leefbare populaties op Bergerven. Hierbij wordt gestreefd naar groeiplaatsen met een minimale oppervlakte van 50 m2 of een populatie van meer dan 100 planten.	De soort overlapt voor een aanzienlijk deel met de doelen voor habitat 3130 (begeleidend doel). Herstel van de waterkwaliteit (vervuiling, eutrofiëring en verzuring) zijn cruciaal voor beide doelen. Daarnaast is het ruimen van organisch sediment op de waterbodem en het instellen van gefaseerd beheer cruciaal voor het in stand houden van de soort.
Gevlekte witsnuitlibel	Doel	+	+
	Omschrijving	Ontwikkeling deelpopulatie in de omgeving van het Wolfsven in Hamont en in het Hageven. Er wordt telkens gestreefd naar een populatie van minstens 10 exemplaren waar ook voortplanting plaatsvindt.	<ul style="list-style-type: none"> • Bedekking met drijvende en ondergedoken waterplanten van 10-70% • Zonbeschenen plassen zonder vis • Successie terugdringen • Nadruk op overgangen tussen verlandingsveen en waterhabitats die niet verzuurd zijn en met een voldoende dekking met drijvende en ondergedoken waterplanten en een visvrij tot maximaal visarm waterlichaam • Tegengaan eutrofiëring.
Gladde slang	Doel	+	+
	Omschrijving	Streven naar een populatie in Bergerven populatie, met minstens 5 adulte dieren per 2km waarbij elk jaar voldoende voortplanting is (huidig <1 adult dier/2km).	In stand houden van open terrein (i.e. geen verboste stukken) met losse ondergrond. De verbinding van de actueel gescheiden leefgebieden door ontsnipperingsmaatregelen is noodzakelijk. Deze doelstellingen sporen samen met de kwaliteitsdoelstellingen voor de habitattypes van droge en natte heide (2330, 4010, 4030 en 6230).
Heikikker	Doel	+	+
	Omschrijving	Er wordt gestreefd naar een populatie in het Hageven (BE2200032-1), in de Warmbeekvallei (BE2200032-2) en in de Brand (BE2200034) met minstens 200 roepende mannetjes (of eiklompjes) met elk jaar voldoende voortplanting.	Voldoende zonnige, mesotrofe, plantenrijke plassen die het ganse jaar water bevatten. De oeverzone is meer dan 50% voorzien van abundant vegetatie. Tegengaan predatie door vis. Vennen zonder beschaduwing en niet te verzuurd ivf ontwikkeling eieren. Voor het landhabitat van de Heikikker is de instandhouding van vochtige heide en laagveen noodzakelijk. Hiervoor is het herstel nodig van de natuurlijke hydrologie met een hoge (grond)waterstand. De verbinding van de actueel gescheiden leefgebieden door ontsnipperingsmaatregelen is noodzakelijk. Deze doelstellingen sporen samen met de kwaliteitsdoelstellingen voor de vochtige heidehabitats (4010, 7140 en 7150) en de venhabitats (3110 en 3160).
Ingekorven vleermuis	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van het actueel voorkomen.	Verbetering van de huidige connectiviteit van het landschap dat dient als migratieroute tussen de jachtgebieden, de kolonieplaatsen en overwinteringsgebieden.
Nachtzwaluw	Doel	+	+
	Omschrijving	Minstens behoud van de actuele populaties (25-27 BP).	Deze worden grotendeels gedekt door de kwaliteitsdoelstellingen van Boomleeuwerik (zie Boomleeuwerik). Daarnaast is de soort gebaat bij solitaire loofbomen en grove dennen met lage takken.
Rugstreppad	Doel	+	+
	Omschrijving	Creëren van een duurzame populatie (minstens 200 roepende mannetjes) ter hoogte van de Achelse Kluis (SBZ-H BE2200032) en Bergerven (SBZ-H BE2200034). Er is geen extra oppervlakte leefgebied nodig.	Instellen van een optimale kwaliteit van het water- en landhabitat. Vooral ondiepe, visvrije voortplantingsplassen die snel kunnen opwarmen zijn nodig voor deze soort. De verbinding van de actueel gescheiden leefgebieden door ontsnipperingsmaatregelen is noodzakelijk. De doelstelling wordt gedekt door de kwaliteitsvereisten van habitat 3130.

Het moeraslandschap in deze gebieden kunnen we onderverdelen in drie grote eenheden namelijk het vijverlandschap, het beekdallandschap en het laagveencomplex.

Onder het vijverlandschap verstaan we open water met aan de randen verlandingsvegetaties zoals riet, zeggevegetaties, dotterbloemgraslanden, gageelstruwelen, galigaan... Dit vormt het leefgebied voor een aantal moerasvogels zoals de Roerdomp, Woudaap, Porseleinhoen, Bruine kiekendief, Blauwborst.

Het beekdallandschap bestaat uit een mozaïek van beekvegetaties, elzenbroekbossen, natte ruigtes, dotterbloemgraslanden,... Dit is o.a. het optimale leefgebied voor enkele Europese vissoorten.

Het laagveencomplex omvat vooral het biotoop van laagveen.

Aangezien binnen dit gebied deze drie landschappen in elkaar overvloeien en verschillende soorten gebruik maken van verschillende van deze eenheden voor hun leefgebied, behandelen we deze samen onder de noemer van "moeraslandschap". Het moeraslandschap is belangrijk voor een lange reeks van Europese habitattypes en soorten waaronder:

- voedselrijke, structuur- en vegetatierijke vijvers (habitatype 3150);
- waterhabitats van beken (habitatype 3260);
- ruigtes (habitatype 6430);
- overgangs- en trilveen (habitatype 7140);
- galigaanmoeras (habitatype 7210);
- elzenbroekbossen (91E0);
- vissen zoals Beekprik, Grote modderkruiper en Bittervoorn;
- insecten zoals de Spaanse vlag;
- zoogdieren zoals Europese bever en Otter en vleermuizen waaronder Rosse vleermuis, Watervleermuis en Ruige dwergvleermuis
- de broedvogels Roerdomp, Woudaap, Porseleinhoen, Bruine kiekendief, Blauwborst en IJsvogel;

Bepalend voor de oppervlakte- en kwaliteitsdoelstellingen voor het moeraslandschap zijn vooral de natuurwaarden waarvoor de gebieden vanuit de G-IHD als essentieel en vervolgens zeer belangrijk worden bestempeld.

Essentiële habitattypes en soorten zijn: waterhabitats van beken: 3260 (SBZ-H BE2200032), ruigtes: 6430 (SBZ-H BE2200032), galigaanmoeras: 7210 (SBZ-H BE2200032), Otter (SBZ-H BE2200033), Roerdomp (SBZ-V BE2221314) en Woudaap (SBZ-V BE2221314).

Zeer belangrijke habitattypes en soorten zijn: voedselrijke, structuur- en vegetatierijke vijvers bodem: 3150 (SBZ-H BE2200033), waterhabitats van beken: 3260 (SBZ-H BE2200033, SBZ-H BE2200034), ruigtes: 6430 (SBZ-H BE2200032, SBZ-H BE2200034), Overgangs- en trilveen: 7140 (SBZ-H BE2200033), elzenbroekbossen: 91E0 (SBZ-H BE2200032, SBZ-H BE2200033 en SBZ-H BE2200034), Beekprik (SBZ-H BE2200032, SBZ-H BE2200033 en SBZ-H BE2200034), Grote Modderkruiper (SBZ-H BE2200033) en Porseleinhoen (SBZ-V BE2221314).

Door deze lange opsomming valt direct af te leiden hoe belangrijk dit moerasgebied is op Vlaamse schaal voor tal van habitattypes en soorten (cfr G-IHD).

De doelstellingen voor het **Vijverlandschap** worden deels bepaald door de Roerdomp. Van deze soort worden er 9-10 broedparen (BP). voorzien (2-3 BP in Hageven, 5-6 BP in het complex Luysen/Stramprooierbroek/Zig en 1 BP in SBZ-V) waarbij elk broedpaar zo'n 30-50 ha geschikt leefgebied nodig heeft. Ook Europese soorten zoals Woudaap, Blauwborst, IJsvogel, Bruine kiekendief en de verschillende vleermuizen liften mee met deze oppervlakte-doelstelling. Hierbij moet voldoende rietland (rbbmr) en moerasvegetaties (Dotterbloemhooiland: rbbhc, Grote zeggevegetaties rbbmc, gageelstruweel rbbms, ...) afwisselend met open water aanwezig zijn, voorzien van een goede waterkwaliteit, zo weinig mogelijke verstoring en een hoog voedselaanbod. Dit laatste mag echter niet ten koste gaan van de actuele waardevolle libellenfauna waaronder o.a. de Kempense heidelibel, Bruine korenbout, Glassnijder, Vroege glazenmaker... Er wordt zo'n 80-100 ha uitbreiding voorzien onder de vorm van open water en moeras om deze doelstellingen te behalen. De overige benodigde oppervlakte leefgebied is beschikbaar mits herstel van de kwaliteit.

Voor het **Beekdallandschap** wordt er gestreefd naar een mozaïek van elzenbroekbossen (91E0), ruigtes (6430), laagveen (7140) en het beekhabitat (3260) met vissen zoals Beekprik, Bittervoorn en Grote modderkruiper. Op de open plekken in de elzenbroekbossen zullen buiten de Europese habitattypes ook steeds regionaal belangrijke biotopen (RBB's) zoals dotterbloemgraslanden (rbbhc), Gageelstruweel (rbbms), Wilgenstruweel (rbbfsf)... voorkomen en moeten blijven voorkomen gelet op de huidige sterke verwevenheid van Europese habitats en RBB's. Van deze doelstellingen profiteren ook soorten zoals Otter, Bever, Spaanse vlag, Blauwborst, IJsvogel en de verschillende vleermuissoorten, maar ook verschillende habitattypische soorten zoals Waterspitsmuis, Kleine ijsvogelvlinder, Grote weerschijnvlinder, Grote vos, Aardbeivlinder, Bosbeekjuffer, Beekrombout, Gewone bronlibel, Bruine korenbout, ... Deze doelstellingen wordt vooral beoogd in al de beekvalleien van o.a. de Dommel-, Warmbeek-, Abeek-, Itterbeekvallei. Voor soorten als Beekprik is er een uitbreiding van 4-5 ha voorzien voor oeverzones noodzakelijk als buffering of om de beek ruimte te geven om te kunnen meanderen. Ook worden er uitbreidingen voorzien van 91E0 met in totaal 15% open plekken die tot 3 ha groot kunnen zijn (zie doelstellingen Boslandschap).

Voor het **laagveencomplex** wordt er binnen het Stramprooierbroek gestreefd naar een aaneengesloten kern laagveen (7140) door omvorming. In de bovenloop van de Abeek kan men door de smalle afbakening en de asymmetrische beekvallei niet streven naar een grote aaneengesloten kern, Hier zal het laagveen dan ook vooral onder de vorm van openplekken binnen het elzenbroekbos (91E0) voorkomen (zie doelstellingen Boslandschap en Beekdallandschap). Voor het habitatype 7140 wordt gestreefd naar een totaal van 46 ha in BE2200033-1. Habitattypische soorten die meeliften met deze doelstellingen voor het laagveencomplex zijn Watersnip, Gevlekte glanslibel, Glassnijder, Koraaljuffer,...

Voor het realiseren van al deze doelstellingen is het herstellen van de natuurlijke waterhuishouding essentieel en zijn een goede water- en structuurkwaliteit van de waterlopen belangrijk. Een sterkte van het moeraslandschap is dat er veel variatie en overgang is tussen zowel de Europese habitattypes als de Regionaal Belangrijke Biotopen (RBB's) en dat deze verwevenheid ook behouden moet worden. Dit is ook van belang als leefgebied van zowel Europese soorten als een aantal habitattypische soorten. Daarom wordt er ook gestreefd naar zowel het behoud van die verwevenheid (gelet ook op het belang van de RBB's als buffering) en het minimaal behoud van deze e RBB's en de huidige oppervlakte ervan. Deze RBB's zijn nodig om tot een goede lokale staat van instandhouding te kunnen komen van verschillende Europese soorten zoals Roerdomp, Woudaap, Bruine kiekendief (rbb mr : Rietland actueel 207 ha in SBZ-H en 192 ha in enkel SBZ-V, rbbhc: Dotterbloemgraslanden actueel 25 ha in SBZ-H en 15 ha in enkel SBZ-V), Porseleinhoen (Grote zeggevegetaties: rbb mc actueel 17 ha in SBZ-H en 18 ha in enkel SBZ-V), Blauwborst (Gageelstruweel rbb sm actueel 13 ha binnen SBZ-H)...

Mogelijk kunnen deze doelstellingen ook leiden tot een herstel van het geschikt biotoop en een herkolonisatie vanuit Nederland van het momenteel in België uitgestorven Spiegeldikkopje.

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteit doelstelling
3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition	Doel	=	+
	Omschrijving	Actueel: 32,5 ha Totaal: 32,5 ha SBZ-H BE2200032: Behoud van actuele oppervlakte van 3 ha. SBZ-H BE2200033: Behoud van de actuele oppervlakte van 28,5 ha. SBZ-H BE2200034: Behoud van de actuele oppervlakte van 0,5 - 1 ha.	Verbetering van de habitatkwaliteit door oplossen van verstoringen zoals de gewijzigde waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit en vertroebeling. Streven waar mogelijk naar een doorstroombaar karakter van de plassen met water van een voldoende kwaliteit. Indien mogelijk het instellen van een beheer van cyclisch droogleggen om de voedselrijke sliblaag te stabiliseren en invasieve vissen te verwijderen. Tijdens het vegetatie seizoen moeten de plassen wel permanent water bevatten. Helder, matig nutriëntenrijk (niet hypertroof) water met een matige stikstof- en fosforconcentratie en een min of meer neutrale tot matig alkalische pH.
3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitriche-Batrachion	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel komen er habitatwaardige vegetaties voor in de vallei van de Dommel, Warmbeek, Abeek, Bosbeek en Itterbeek. Uitbreiding tot 30 – 60 % van de volledige waterlopen binnen SBZ van de Dommel, Warmbeek, Itterbeek en A-beek (en hun bovenlopen) SBZ-H BE2200032: Toename van de habitat over 30 – 60 % van de lengte van de Dommel en de Warmbeek binnen SBZ. SBZ-H BE2200033: Toename van de habitat over 50 – 70 % van de lengte van de Abeek binnen SBZ. SBZ-H BE2200034: Toename van de habitat over 30 – 60 % van de lengte van de Itterbeek en Bosbeek binnen SBZ.	Dynamisch meanderend riviersysteem met: <ul style="list-style-type: none"> • natuurlijke beek- en oeverstructuur met goed ontwikkelde waterplantenvegetaties in open beek trajecten • natuurlijke stromings- en waterpeildynamiek • helder water met een hoge stroomdiversiteit, zonder invasieve soorten en met voldoende zonbeschenen delen. • hooguit matig eutroof water met een lage stikstof- en fosforconcentratie, lage concentratie bestrijdingsmiddelen en lage sedimentvracht. Natuurlijke beekstructuur (meandering, afwisseling sedimentfracties, ...) • voldoende brede bufferzones langs de waterloop • buffering tegen externe invloeden; het tegen gaan van negatieve effecten vanuit de omgeving op actueel aanwezige habitats en op plekken waar doelen gerealiseerd zullen worden (B.v. via bufferzones).
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones	Doel	+	+
	Omschrijving	Doel : behoud van actuele oppervlakte van 166 ha waarbij lokaal omvorming naar 6510 verantwoord is. Lokaal kan een kleine uitbreiding plaats vinden via de open plekken binnen 91E0 (zie doelstellingen Boslandschap). Wel wordt er een voor Beekprik een toename voorzien van 4-5 ha 6430 als bufferzone (zie Beekprik). <ul style="list-style-type: none"> • SBZ-H BE2200032: behoud van de actuele oppervlakte: ± 115 ha in De Wateringen, ten zuiden van het Hageven en de Warmbeekvallei. In de beekvalleien kan dit habitatype ook voorkomen onder de vorm van open plekken binnen 91E0 (zie doelstellingen Boslandschap). • SBZ-H BE2200033: actuele oppervlakte van 33 ha minstens behouden. In de beekvalleien kan dit habitatype ook voorkomen onder de vorm van open plekken van 91E0 (zie doelstellingen Boslandschap). • SBZ-H BE2200034: actuele oppervlakte van 18 ha minstens behouden. In de beekvalleien kan dit habitatype ook voorkomen onder de vorm van open plekken van 91E0 (zie doelstellingen Boslandschap). 	Als kwaliteitsdoel worden ruigten met een voldoende grote bedekking van sleutel- en begeleidende soorten (>70%) gesteld. Herstel van de natuurlijke waterhuishouding is noodzakelijk om de momenteel verdroogde delen te herstellen evenals voor het tegengaan van de verbossing. Het creëren van voldoende open plekken (in elzenbroekbossen) zal deels resulteren in dit habitatype.
7140 - Overgangs- en trilveen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: ± 6 ha Toename door omvorming: 40 ha Einddoel: 47 ha SBZ-H BE2200032: behoud van actuele oppervlakte. Lokaal herstel van ± 1 ha is mogelijk bij herstel van de habitatkwaliteit en gebeurt in complex met type 4010 (zie ook LIFE-project Dommeldal). SBZ-H BE2200033: actuele oppervlakte bedraagt ±6 ha verspreid over de Abeekvallei en Stramprooierbroek. Binnen het Stramprooierbroek wordt gestreefd naar één aaneengesloten kern van 30 ha, in de Abeekvallei naar een oppervlakte van 10 ha. In de bovenloop van de Abeek zal door de smalle afbakening en de asymmetrische beekvallei geen aaneengesloten kern kunnen ontstaan maar kan dit habitatype wel in mozaïek voorkomen in de vallei, als open plekken van 91E0 (zie doelstellingen Boslandschap).	Goed ontwikkelde laagveenvegetaties met: <ul style="list-style-type: none"> • natuurlijke hydrologie met grondwaterstanden schommelend rond het maaiveld, wat de facto een herstel van de natuurlijke waterhuishouding en een waterpeilverhoging op een aantal plaatsen impliceert; • minder dan 10% boom-of struikopslag in de habitat; • 5 sleutelsoorten met een bedekking van minstens 70% en minder dan 10% structuurschade door vertrapping; • buffering tegen externe invloeden; het tegen gaan van negatieve effecten vanuit de omgeving op actueel aanwezige habitats en op plekken waar doelen gerealiseerd zullen worden (v.b. via bufferzones). • inbedding in matrix van regionale belangrijke biotopen

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteit doelstelling
7210 - Kalkhoudende moerassen met <i>Cladium mariscus</i> en soorten van het <i>Caricion davallianae</i>	Doel	=	+
	Omschrijving	Actueel: 3 ha Toename : - Totaal: 3 ha SBZ-H BE2200032: dankzij een recent herstelprogramma is de actuele oppervlakte van dit habitat in het Hageven uitgebreid tot 3 ha. Komt ook in zeer kleine oppervlakte voor in de Warmbeekvallei. Doelstelling is het behoud van de totale oppervlakte.	De lokaal goede staat van instandhouding van de habitat is voor een groot deel afhankelijk van het beheer. Hiervoor worden volgende herstelopgaven voorgesteld: <ul style="list-style-type: none"> om de spontane successie tot bos te verhinderen moet een periodisch kapbeheer ingesteld worden. het (oppervlakte)waterpeil moet worden afgestemd op de ecologische vereisten van het habitat. De aanvoer van mineraalrijk grondwater dient te worden behouden. herstel oppervlakte- en grondwaterkwaliteit (vermindering van vervuiling en eutrofiëring).
91E0 - Alluviale bossen met <i>Alnion glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 636 ha Toename: 342 ha met als richtwaarde 144 ha bosuitbreiding Totaal: 978 ha <ul style="list-style-type: none"> SBZ-H BE2200032: de actuele oppervlakte van dit habitatype bedraagt ca. 95 ha. Er wordt een toename van de oppervlakte met 99 ha met als richtwaarde 53 ha bosuitbreiding voorgesteld. Deze doelen moet leiden tot grotere aaneengesloten stukken habitatwaardig bos. Voor deze uitbreiding en omvorming komt in eerste instantie de vallei van de Warmbeek in aanmerking. Totaal: 194 ha SBZ-H BE2200033: de actuele oppervlakte van deze habitat bedraagt ca. 390 ha. Er wordt een toename voorzien van ongeveer 166 ha met als richtwaarde 50 ha bosuitbreiding aansluitend op bestaande kernen. Totaal: 556 ha SBZ-H BE2200034: de actuele oppervlakte van dit habitat bedraagt 151 ha. Er wordt een toename voorzien van ca. 77 ha met als richtwaarde 41 ha bosuitbreiding aansluitend op bestaande kernen. Totaal: 228 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Een gevarieerde bosstructuur met 15% open plekken die elk tot 3 ha groot kunnen zijn. Op deze open plekken kunnen verschillende habitattypes (3260, 6430, 7140...) en RBB's (rbbm, rbbmc, rbbhc, ...) voorkomen; aanwezigheid van voldoende dood hout en sleutelsoorten. behoud en/of herstel van een voor dit habitatype gunstige waterhuishouding (zowel kwantitatief als kwalitatief) zodat grote kernen zich kunnen ontwikkelen. structuurrijke bosranden. De waterhuishouding is voor deze bossen zeer belangrijk. Er wordt gestreefd naar een voldoende hoge grondwaterstand.

Soorten - Moeraslandschap

Soort		Populatie doelstelling	Kwaliteit doelstelling
Beekprik	Doel	+	+
	Omschrijving	Uitbreiding van de huidige populaties tot stabiele populaties met een goede staat van instandhouding: met 50-200 ind/ha verdeeld over minimum 3 lengteklassen en waarbij jaarlijks adulten worden waargenomen tijdens de reproductieperiode in de Abeek (en haar zijlopen de Vellerbeek, Gielisbeek en Bullenbeek), de Wateringen in Lommel, de Itterbeek (en enkele zijlopen), de Oude beek en de Warmbeek. In de Dommel dient het leefgebied voor Beekprik hersteld te worden. Dit allemaal binnen SBZ. Om deze doelstellingen te kunnen realiseren en tot een goede lokale staat van instandhouding te kunnen komen, is een goede biotoop- en waterkwaliteit nodig waarbij het aanleggen van bufferzones langs de waterloop noodzakelijk zijn. Daarom wordt voor de Habitatrichtlijngebieden een effectieve uitbreiding van 4-5 ha 6430 van de oppervlakte geschikte bufferzone tot doel gesteld Deze oppervlakte-uitbreidingen komen bovenop de oppervlaktes die samenhangen met de doelstellingen van de Europees te beschermen habitats en Europees te beschermen soorten van het moeraslandschap, in het bijzonder habitat 3260.	<ul style="list-style-type: none"> Aanwezigheid van geschikte paaihabitat (structuurrijk, meanderend beek-biotoop met grofzandig of kiezelsubstraat en matige stroming) en opgroeihabitat (structuurrijk, meanderend beekbiotoop met slibbanken en een lage stroomsnelheid). Geen vismigratieknelpunten en geen ingrepen in de structuur van het waterbiotoop (rechttrekking, oeverversteving, slijk- en kruidruiming). Beekruiming moet vermeden worden op plaatsen met beekprikpopulaties, aangezien de larven in de bodem van de beek leven. Bijkomende kwaliteitseisen ten opzichte van het habitatype 3260 inzake BZV, zuurstofgehalte en temperatuur en afwezigheid migratieknelpunten. Een natuurlijk hydrologisch regime en beperkte sedimentlast en het vermijden van hoge piekdebieten zijn noodzakelijk.
Bittervoorn	Doel	+	+
	Omschrijving	Streven naar duurzame populaties van 400-2500 individuen/ha met herstel van migratiemogelijkheden tussen de populaties onderling. Een uitbreiding van de populaties is mogelijk door kwaliteitsverbetering van het leefgebied (Abeek, Itterbeek, Warmbeek, de Vloeiweiden van Lommel en De Holen (Watering van Neerpelt)). Naast de hierboven genoemde doelen van de waterhabitats (zoals 3150 en 3260), worden geen extra oppervlakte doelen gesteld.	Deze doelstelling spoort samen met de kwaliteitsdoelstellingen voor de oppervlaktewaterhabitats (zoals 3150 en 3260). Aangezien de Bittervoorn afhankelijk is van zoetwatermossels voor de voortplanting, moet de waterkwaliteit bovendien voldoen zowel aan de eisen van deze mossels als de vis zelf (aërobie waterbodembodem, zuurstofrijk water, geen zware organische belasting). Het leefgebied moet voldoende structuurkwaliteit hebben met traagstromend tot stilstaand water en de aanwezigheid van uitgebreide waterplantenvegetaties. Beekruiming dient waar mogelijk vermeden te worden aangezien deze nadelig zijn door het verwijderen van de waterplanten en de zoetwatermossels.

Soort		Populatie-doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Blauwborst	Doel	=	+
	Omschrijving	Minimaal behoud van actuele populaties (55-60 BP). De realisatie van de benodigde leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat al nodig is om andere doelen te bereiken.	Grotendeels gedekt met de realisatie van kwaliteitsdoelstellingen voor Roerdomp, Porseleinhoen en Bruine kiekendief.
Bruine kiekendief	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 0-2 BP. Herstel van de populatie binnen het SBZ-complex tot minimum 4 broedparen, waarvan 2 broedparen in het Hageven en 2 broedparen in het gebied Stamprooierbroek/Luysen/Zig. De realisatie van deze leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat al nodig is om andere doelen te bereiken. Tot het leefgebied kan worden gerekend: voldoende grote entiteiten van vijver- en moerascomplexen en open vegetaties (heiden en graslanden), en voldoende kwalitatieve open ruimte rond de broedgebieden als foerageergebied.	<ul style="list-style-type: none"> Broedgebied: de kwaliteitseisen worden gedekt door de kwaliteitsdoelstellingen voor de leefgebieden van Roerdomp, Woudaap en Porseleinhoen. Specifiek voor de Bruine kiekendief moeten de waterstanden in tijden van de broed voldoende hoog zijn zodat predatie minder invloed heeft op de broedgevallen. Foerageergebied: er is een herstel nodig van de kwaliteit van het foerageergebied (voldoende kwalitatieve open ruimte) rondom de broedgebieden, in het bijzonder in de volgende gebieden <ul style="list-style-type: none"> gebied Veldhoven (omgeving Smeethof en langsheen de Raambeek) open ruimte ten oosten van het Hageven richting Achelse kluis In concreto komt dit neer op een behoud of herstel van vochtige weilanden (rbbhc, rbbhf, rbbmc, rbbms), bloemrijke graslanden en cultuurlanden met veel voedselaanbod (muizen, konijnen, ...) en kleine landschapselementen. Per koppel Bruine kiekendief is ongeveer 200 ha kwalitatief foerageergebied noodzakelijk. Minimalisatie van verstoring.
Europese bever	Doel	+	+
	Omschrijving	Vestiging van een leefbare populatie in SBZ-H BE2200033, die in verbinding staat en deel uitmaakt van de populaties aan de Grensmaas en in Nederlands Limburg. Binnen de verschillende SBZ's (o.a. Kempenbroek) zijn er goede potentie aanwezig voor de soort. Deze doelstelling vereist geen extra oppervlakte leefgebied.	Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied : door het oplossen van migratieknelpunten; natuurlijke oevers met houtige opslag en struweel; het instellen van rustzones. Bij de rattenbestrijding dient er rekening gehouden te moeten worden met de aanwezigheid van Bever en Otter.
Grote modderkruiper	Doel	+	+
	Omschrijving	Doelstelling is het uitbouwen van een leefbare populatie in goede staat van instandhouding (> 300 exemplaren/ha) in de Grote Renne en omgeving.	Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied in de Grote Renne en omgeving door <ul style="list-style-type: none"> verbetering van de structuurkwaliteit: lage stroomsnelheid, aanwezigheid waterplanten en sliblaag met organisch materiaal. Beekruimingen moeten dus vermeden of beperkt worden instandhouding en herstel van ondiepe moerassige plaatsen langsheen de Grote Renne en de A-beek.
Ijsvogel	Doel	=	=
	Omschrijving	Minimaal behoud van de actuele populaties (30-35 BP). Een tijdelijke natuurlijke afname van de aantallen na strenge winters is aanvaardbaar.	Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied bestaande uit <ul style="list-style-type: none"> natuurlijke oevers met plaatselijk steile bij voorkeur zandige wanden voldoende helder water groot aanbod aan kleine vissen geschikte foerageergebieden met visrijke waterhabitats minimalisatie van verstoring
Ingekorven vleermuis	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van het actueel voorkomen van satellietdieren in de Achelse Kluis (afkomstig van een populatie in Postel). Er zijn hier potenties voor de ontwikkeling van een populatie. Uitbreiding van de aantallen is mogelijk door de realisaties van de doelstellingen van de Europese habitats en de andere Europese soorten	Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (o.a. door vermindering gebruik van ontwormingsmiddelen) en van de huidige connectiviteit van het landschap dat dient als migratieroute tussen de Achelse Kluis en Postel. behoud en versterking van de goede connectiviteit tussen de kolonieplaatsen en de jachtgebieden (waaronder heidelandschap)

Soort		Populatie-doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Otter	Doel	+	
	Omschrijving	<p>Er is recent één individu meermaals waargenomen in het Smeethof. Doel: Het realiseren van een deelpopulatie van enkele individuen in de Abeekvallei en aangrenzende moerasgebieden, die in verbinding staat met de Nederlandse en de Waalse populatie via de deelpopulatie in de Maasvallei Er is geen extra oppervlakte leefgebied voor deze soort nodig.</p>	<p>Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied door</p> <ul style="list-style-type: none"> herstel van de kwaliteit van het moerasgebied rond het Stamprooierbroek-Grootbroek door herstel van de waterhuishouding instandhouding, ontwikkeling en herstel van natuurlijke overstromingszones langs beken in het bijzonder de Abeek en begeleidend landbiotoop met moeraszones, dichte en uitgestrekte struwelen en burchten; verbetering waterkwaliteit tot de geschikte waterkwaliteit, in het bijzonder een lagere biobeschikbaarheid van bestrijdingsmiddelen en zware metalen aanwezigheid van natuurlijk visbestanden (onder meer paling) veilige passages ter hoogte van verkeersinfrastructuur (tegen gaan verkeersmortaliteit). <p>Bij de rattenbestrijding dient er rekening gehouden te moeten worden met de aanwezigheid van Bever en Otter.</p>
Porseleinhoen	Doel	+	+
	Omschrijving	<p>Actueel 2-4 BP (in SBZ-H en SBZ-V). Uitbreiding met 1-2 broedparen van de populatie tot 3-6 broedparen, verspreid over het complex Stamprooierbroek, Luysen-Zig en het Hageven (alle in SBZ-H) . Naast de vooropgestelde oppervlaktes van de Europees beschermde habitattypen en het leefgebied van Roerdomp, is hiervoor een toename van het huidige leefgebied (grote zeggenvegetaties, jonge gemaaide rietlanden en/of lage grazige vegetaties in permanent ondiep water) nodig met met 5-10 ha (zeggenvetaties) in het complex Stamprooierbroek, Luysen-Zig (binnen het SBZ-H), vooral door omvorming. In het Smeethof (enkel SBZ-V) is de doelstelling het behoud van het aantal broedparen (1-2). Voor het overige wordt rekening gehouden met een jaarlijks onregelmatig broedgeval binnen het SBZ-complex (onder meer Bergerven en Hageven).</p>	<p>Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied tot kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied bestaande uit</p> <ul style="list-style-type: none"> specifieke inrichting en beheer (Grote zeggenvegetaties, ondiepe oevervegetaties, jong rietland, dotterbloemgraslanden ...) met overgangszones naar natte graslanden; stabiel grondwaterpeil rond maaiveldniveau met weinig fluctuaties (op zijn minst in de eerste helft van het broedseizoen op of boven maaiveld) voldoende rust
Roerdomp	Doel	+	+
	Omschrijving	<p>In totaal 8-10 BP. Voor elk broedpaar dient 30-50 ha geschikt leefgebied aanwezig te zijn. Dit vereist een minimale oppervlakte leefgebied van ongeveer 270 tot 500 ha. Om dit te realiseren is naast de kwaliteitsverbetering van het bestaand leefgebied, een extra oppervlakte leefgebied noodzakelijk van 80-100 ha (open water en moeras) waarvan 30 ha door omvorming en 50-70 door effectieve uitbreiding. In concreto zijn de doelstellingen als volgt gelokaliseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> behoud van de actuele (grensoverschrijdende) satellietpopulatie van 2-3 broedparen in het Hageven. Dit vereist geen extra leefgebied in het complex Luysen-Mariahof-Stramprooierbroek-De Zig wordt een uitbreiding van de huidige populatie voorzien tot een totaal van 5-6 broedparen. Dit vereist een extra leefgebied van 50-55 ha (35-40 ha door uitbreiding en 15 ha door omvorming); in (SBZ-V wordt 1 broedpaar tot doel gesteld. Dit vereist een extra leefgebied van 30-45 ha (15-30 ha door uitbreiding en 15 door omvorming) 	<p>De kwaliteitseisen voor deze soort zijn sturend voor Woudaap en Blauwborst en omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> geschikt leefgebied, bestaande uit nat rietland, moerasvegetaties (>50%) en open water (>30%) helder water met goede waterkwaliteit en een hoog voedselaanbod (jonge vis, ongewervelden, amfibieën) voldoende geschikte randzones (waterriet/ondiep water/oeverplantenvegetaties) voldoende rust en waar mogelijk het creëren van predatievrije broedgelegenheden tijdens broedperiode open vijverlandschap gevarieerde leeftijdsstructuur van de rietvegetaties: per broedkoppel is er nood aan min. 0,5 tot 2 ha overjarig riet of lisdodde met voldoende dikke kniklaag (opstapeling van oude stengels) aanwezigheid van verlandingsvegetaties (niet enkel riet/lisdodde, maar ook ondergedoken en drijvende watervegetaties) hoog waterpeil in de leefgebieden tijdens het broedseizoen

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis	Doel	=	+
	Omschrijving	Minimum behoud van de huidige populaties. Uitbreiding van de aantallen is mogelijk door de realisaties van de doelstellingen van de Europese habitats en de andere Europese soorten.	<p>Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied. De soorten gebruiken ook holle bomen als zomer(- en winter) verblijfplaats. Door het ouder worden van de boshabitats en toepassen van de CDB zal de kwaliteit van het habitat en het aantal geschikte bomen voor deze soort toenemen. Het is van belang om het tekort aan holten op korte termijn op te vangen.</p> <p>Mogelijk ook inrichten van andere winterverblijven (kelders, forten, groeven, bunkers, ..) en zomerverblijven (kerken, zolders, ..).</p> <p>Het foerageergebied bestaat uit moerassen, open water, kanalen, beken en plassen met vegetatie en waterrijke open bosgebieden in de nabije omgeving. Kwaliteitsvolle migratieroutes tussen verblijfplaatsen en jachtgebieden zijn noodzakelijk zoals opgaande lineaire landschapselementen of watergangen breder dan 2,5 m. Deze landschapselementen dienen behouden of versterkt te worden zodat er geen onderbreking plaats vindt. Verlichting langs migratie- en jachtroutes zijn verstorend, vooral voor de Meervleermuis. Deze verlichting dient waar mogelijk vermeden te worden.</p> <p>Behoud en versterking van de goede connectiviteit tussen de kolonieplaatsen en de jachtgebieden</p>
Spaanse vlag	Doel	+	+
	Omschrijving	Vestiging van een leefbare populatie van meer dan 50 vlinders en de aanwezigheid van rupsen in SBZ-H BE2200032, BE2200033 en BE2200034. Er is geen extra oppervlakte doelstelling voorzien voor deze soort.	Verbetering van de kwaliteit van het mogelijke leefgebied door onder meer het behoud, herstel van voldoende grote zonbeschenen, bloemrijke hooilanden en met een overgang naar moerasspirearuitgen en bossen met mantelzoomvegetaties.
Woudaap	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 1 BP in de Luysen. Uitbreiding van 2-3 broedparen tot 3-4 broedparen, in het complex Luysen, Mariahof, Stamprooierbroek en Zig. Er is geen extra oppervlakte leefgebied nodig. De kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen inzake het leefgebied worden volledig gedekt door de doelen voor Roerdomp. Elk broedpaar heeft nood aan zo'n 15-25 ha geschikt leefgebied.	Verbetering kwaliteit leefgebied is gedekt door de realisatie van de kwaliteitsdoelstellingen voor Roerdomp (zie landschap: Moeraslandschap, Roerdomp).

Landschap: Vogelrichtlijngebied buiten Habitatrichtlijngebied

Er wordt gestreefd naar behoud van de actuele natuurwaarden zowel op vlak van Europese habitattypes, Europese soorten maar ook naar behoud van huidige oppervlakte RBB's en andere natuurwaarden graslanden, houtkanten, poelen, ... en Regionaal Belangrijke soorten zoals de weidevogels Wulp en Grutto. Wel wordt er naar een kwaliteitsverbetering gestreefd in deze habitattypes, RBB's en leefgebieden (zie doelstellingen van habitats en soorten).

Habitats - Vogelrichtlijngebied buiten Habitatrichtlijngebied

Geen habitats

Soorten - Vogelrichtlijngebied buiten Habitatrichtlijngebied

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Blauwe kiekendief	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van het belang van het gebied als overwinteringsgebied. Deze aantallen kunnen natuurlijk jaarlijks schommelen.	Garanderen van rust in de slaappleaatsen. Het bevorderen van voedselaanbod in agrarische gebieden (bv. onbewerkte randstroken langs akkers, braakliggende akkers, verruigd grasland, ...). Behoud van de openheid van het landschap in belangrijke overwinteringsgebieden.
Boomkikker	Doel	=	+
	Omschrijving	Buiten SBZ-H zijn geen populatiedoelstellingen opgesteld.	Voor de doelstellingen binnen SBZ-H te kunnen halen zijn er verbindingen nodig tussen de geschikte leefgebieden deze zijn deels gelegen buiten SBZ-H binnen SBZ-V: Creatie of optimalisatie van functionele corridors voor de soort die bestaat uit kleine landschapselementen zoals hagen, houtkanten, struwelen, bloemrijke graslanden of poelen <ul style="list-style-type: none"> van de Brand naar Stamprooierbroek en Sint-Maartensheide; van de Brand, via Jagersborg naar den Tösch; in het Smeethof.
Bruine kiekendief	Doel	+	+
	Omschrijving	Buiten SBZ-H zijn geen broedgebieden afgebakend.	<ul style="list-style-type: none"> Broedgebied: verbetering kwaliteit broedgebieden. Foerageergebied: er is een herstel nodig van de kwaliteit van het foerageergebied (voldoende kwalitatieve open ruimte) rondom de broedgebieden, in het bijzonder in de volgende gebieden <ul style="list-style-type: none"> gebied Veldhoven (omgeving Smeethof en langs de Raambeek) open ruimte ten oosten van het Hageven richting Achelse kluis <p>In concreto komt dit neer op een behoud of herstel van vochtige weilanden (rbbhc, rbbhf, rbbmc, rbbms), bloemrijke graslanden en cultuurlanden met veel voedselaanbod (muizen, konijnen, ..) en kleine landschapselementen. Per koppel Bruine kiekendief is ongeveer 200 ha kwalitatief foerageergebied noodzakelijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> Voldoende hoge waterstand tijdens de broedperiode om predatie tegen te gaan. Minimale rustverstoring.
Grauwe klauwier	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van één broedpaar in de omgeving van de watering 'De Holen' en één broedpaar het Smeethof	Behoud huidige oppervlakte leefgebied m.a.w. behoud van huidige Europese habitattypes en RBB's en kwaliteitsverbetering. Het leefgebied van Grauwe klauwier profiteert mee bij de doelstellingen van leefgebied Bruine kiekendief en de corridor voor Boomkikker.

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Roerdomp	Doel	+	+
	Omschrijving	in het SBZ-V wordt 1 broedpaar tot doel gesteld. Voor elk broedpaar dient 30-50 ha geschikt leefgebied aanwezig te zijn. Om de globale doelstellingen te realiseren is naast de kwaliteitsverbetering van het bestaand leefgebied, een toename nodig van 15 ha door omvorming en 15-30 ha (open water en moeras) door effectieve uitbreiding nodig binnen SBZ-V.	<p>Geschikt leefgebied, bestaande uit nat rietland, moerasvegetaties (>50%) en open water (>30%)</p> <ul style="list-style-type: none"> • helder water met goede waterkwaliteit en een hoog voedselaanbod (jonge vis, ongewervelden, amfibieën) • voldoende geschikte randzones (waterriet/ondiep water/oeverplantenvegetaties) • voldoende rust en waar mogelijk het creëren van predatievrije broedgelegenheden tijdens broedperiode • open vijverlandschap • gevarieerde leeftijdsstructuur van de rietvegetaties: per broedkoppel is er nood aan min. 0,5 tot 2 ha overjarig riet of lisdodde met voldoende dikke kniklaag (opstapeling van oude stengels) • aanwezigheid van verlandingsvegetaties (niet enkel riet/lisdodde, maar ook ondergedoken en drijvende watervegetaties) • hoog waterpeil in de leefgebieden tijdens het broedseizoen.
Wespendief	Doel	+	+
	Omschrijving	Behoud actuele aantallen broedparen.	Behoud huidige oppervlakte leefgebied m.a.w. behoud van huidige Europese habitattypes en RBB's en kwaliteitsverbetering. Het leefgebied van Wespendief profiteert mee van doelstellingen Bruine kiekendief.

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

In samenhang met de hoger beschreven doelstellingen zijn door de Vlaamse regering per gebied een aantal prioritaire inspanningen vastgelegd. Dit is een globale omschrijving van de acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de doelstellingen. De inspanningen kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Niet al deze inspanningen zijn op dezelfde termijn realiseerbaar. Er wordt onderstreept dat het uitvoeren van de hieronder opgesomde lijst van inspanningen/acties niet alle knelpunten in het gebied zullen oplossen en niet alle doelen zal weten te bewerkstelligen. De hieronder opgelijste inspanningen/acties zijn dan ook te beschouwen als de prioritaire inspanningen. De concretisering van deze prioritaire inspanningen in verschillende acties is een belangrijk onderdeel van het implementatieproces. Voor het realiseren van de prioritaire inspanningen zijn vaak meerdere acties nodig. In paragraaf 4.1 (inspanningsmatrix) worden onder meer alle noodzakelijke acties die voortvloeien uit deze prioritaire inspanningen weergegeven.

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 1	Herstel en uitbreiding (mesotroof) moeras	Het herstel van dit moeraskarakter kan enkel plaats vinden door een combinatie van de uitbreiding van de bestaande moeraskernen met behoud van de sterke verweving Europese habitats en regionaal belangrijke biotopen, het herstellen en realiseren van voldoende leefgebied voor de Europees te beschermen soorten Roerdomp (8 – 10 bp), Woudaap (3 - 4 bp), Porseleinhoen (3 -bp) en Bruine kiekendief (4 bp) en het herstellen van de natuurlijke waterhuishouding (zie ook prioritaire inspanning 3) gevolgd door een gericht beheer. Buiten het habitatrichtlijngebied Abeek komen eveneens grotere moerasgebieden voor in enkele deelgebieden van andere SBZ's, met name in het Hageven, de Lozerheide en Smeethof.
PI 2	Herstel van de belangrijkste laagveencomplexen in de Abeekvallei	Om te kunnen komen tot een goede lokale staat van instandhouding is het realiseren van een meer ecologisch samenhangend laagveen (overgangs- en trilveen 7140) in de Abeekvallei nodig. Dit vergt onder meer grote (re) aaneengesloten oppervlakten en een natuurlijke waterhuishouding (zie prioritaire inspanning 3). Er wordt gestreefd naar 40 ha laagveen . In de bovenloop van de Abeek (stroomopwaarts van de Zuid-Willemsvaart) zal binnen de afbakening van het Habitatrichtlijn het laagveen slechts in mozaïek kunnen voorkomen met beekbegeleidende broekbossen (91 E0) maar vooral als open plekken tot minstens 3 ha binnen deze broekbossen. In het Stramprooierbroek wordt er gestreefd naar een grotere aaneengesloten laagveenkern.
PI 3	Herstel van de natuurlijke waterhuishouding	Binnen SBZ-H en ter hoogte van het Smeethof wordt de natuurlijke waterhuishouding hersteld in functie van vooral de grondwaterafhankelijke habitats van laagveen en alluviaal elzenbroekbos en in functie van natte ruigtes en natte heide. Dit vereist herstel van het natuurlijke beekbodempol van de Dommel, Abeek, Warmbeek, Itterbeek, Bosbeek en Zanderbeek. Ter hoogte van de meest kwetsbare zones dient de verdroging (vooral ontstaan door lokale ont- en af watering) op geheven te worden.
PI 4	Versterking mozaïeklandschap	De prioritaire inspanning “versterking mozaïeklandschap” omvat enerzijds het versterken van de grote natuurkernen en anderzijds het verbinden van deze kernen via de versterking van de basisnatuurkwaliteit en het behoud en herstel van de bocagelandschappen Langeren-Den Tösch, de Brand en de St-Maartensheide. Het behoud en de versterking van de basisnatuurkwaliteit is noodzakelijk voor het kunnen realiseren of behouden van een goede lokale staat van instandhouding van de leefgebieden van Wespandief (grote delen van het Vogelrichtlijngebied), Grauwe klauwier en Boomkikker, maar ook voor een goede lokale staat van instandhouding van enkele Europees te beschermen vleermuizen en habitats. In concreto komt dit neer op de volgende maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> a) het behoud van de grote kwaliteitsvolle bos- en natuurkernen maar vooral het minimaal behoud en herstel van de kwaliteitsvolle open ruimte met hoge basisnatuurkwaliteit onder de vorm van kleinere natuur- en boskernen en kleine landschapselementen, die noodzakelijk zijn voor het behoud van de goede lokale staat van instandhouding van de grote populatie Wespandief. b) het herstellen en uitbreiding van het leefgebied van Grauwe klauwier vooral door herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen, het herstellen en verbeteren van graslanden in de gebieden St-Maartensheide en Brand en het versterken van de connectiviteit tussen twee gebieden door herstel een ontwikkeling van kleine landschapselementen, c) de uitbreiding van het leefgebied van Boomkikker door herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen, vooral lage houtkanten met bramenranden en poelen en anderzijds het versterken van de connectiviteit tussen de gebieden de Brand, de St-Maartensheide en de Tösch door herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen. Dit alles impliceert enerzijds minimaal het behoud van de aanwezig regionaal belangrijke biotopen en andere minder waardevolle tot waardevolle biotopen volgens de biologische waarderingskaart en anderzijds het herstel en de ontwikkeling van kleine landschapselementen.
PI 5	Ontwikkeling van 2 grotere heidekernen, die overgaan naar open beekvalleien	Ter hoogte van de Achelse Kluis en het Hageven worden 2 samenhangende heide- en landduingebieden hersteld die aansluiten op de beekdalen van respectievelijk de Warmbeek en de Dommel.
PI 6	Zoveel mogelijk herstel van de vloeiveiden	In de Vloeiveiden Lommel-Kolonie worden de vloeiveiden, inclusief het historisch bevoeiingssysteem in functie van het zeer zeldzaam subtype van glanshaverhooilanden met grote pimpernel en weidekervel en de unieke flora van de Limburgse vloeiveiden, hersteld. In de overige vloeiveiden(Hageven, De Wateringen in Sint-Huibrechts Lille Broekkant, De Holen, Bocholt, watering Neeroeteren) wordt het oorspronkelijk vloeiveidepatroon met wateringssysteem behouden in functie van het behoud met kwaliteitsverbetering en/of herstel van schrale graslanden (6510) en natte ruigten (6430).

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 7	Bosuitbreiding	<p>Op enkele plaatsen is bosuitbreiding van droog bos (<i>habitattypes 9120 en 9190</i>) noodzakelijk voor het kunnen bereiken van een lokaal goede staat van instandhouding van deze habitats en van de habitattypische soorten zoals Wespandief, Middelste bonte specht en Groot Vliegend hert:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a) totaal van 359 ha met als richtwaarde 19 ha bosuitbreiding in SBZ-H BE2200032, vooral in en rond de Warmbeekvallei en de Achelse Kluis; • b) totaal van 270 ha met als richtwaarde 48 ha bosuitbreiding in SBZ-H BE2200033, vooral in en rond het Groot-Broek; • c) totaal van 368 ha met als richtwaarde 65 ha bosuitbreiding in SBZ-H BE2200034, vooral in en rond Jagersborg. <p>Op enkele plaatsen is bosuitbreiding van nat bos (<i>HT 91E0</i>) nodig voor het kunnen bereiken van een lokaal goede staat van instandhouding van dit habitat en van de habitattypische soorten zoals Wespandief, Grote weerschijnvlinder en Kleine ijsvogelvlinder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a) totaal van 194 ha met als richtwaarde 53 ha bosuitbreiding in SBZ-H BE2200032, vooral in en rond de Warmbeekvallei; • b) totaal van 556 ha met als richtwaarde 50 ha bosuitbreiding in SBZ-H BE2200033, vooral in de bovenloop van de Abeekvallei; • c) totaal van 228 ha met als richtwaarde 41 ha bosuitbreiding in SBZ-H BE2200034, vooral in en rond Jagersborg en de Tösch.

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

Tijdens het overleg over de instandhoudingsdoelstellingen is een aantal gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering aangebracht door de deelnemers aan het voorafgaand overlegproces. In deze paragraaf worden deze meegegeven ter informatie. De lijst is niet limitatief noch bindend. Het is bovendien mogelijk dat deze lijst wijzigt tijdens het implementatieproces.

	Omschrijving aandachtspunten
1	<p>Sector eigenaars</p> <p>Wanneer vernatting noodzakelijk is, zal dit steeds (ook als het buiten de natuurgebieden is) gebeuren in samenspraak met de eigenaars alvorens acties te ondernemen. (Bron: S-IHD rapport)</p>
2	<p>Sector landbouw</p> <p>Conform de andere rapporten (cfr. Demervallei) wordt 'binnen de invloedssfeer van het SBZ-complex' geschrapt wegens te onduidelijk. De sector gaat niet akkoord met het voorstel van herformulering. Er zullen steeds invloeden van buitenaf zijn die impact hebben op de habitattypes en soorten binnen SBZ. Gezien de aanpassing wel gebeurd is bij andere rapporten, waaronder dus de Demervallei, mag verwacht worden dat in dit rapport een gelijkaardige aanpassing gebeurd, nl. de schrapping. (Bron: S-IHD rapport)</p>
3	<p>Departement LV</p> <p>De locatie voor effectieve habitatuitbreidingen (vb. 10 à 20 ha voor habitattypes 4010, 7150) of uitbreiding leefgebied soort (vb. 50 à 70 ha leefgebied roerdomp) dient bij voorkeur te gebeuren op gronden die niet in landbouwgebruik zijn. Indien toch landbouwgrond nodig is voor deze uitbreidingen, dan dient terdege rekening gehouden te worden met de landbouwgevoeligheid van de percelen. (Bron: S-IHD rapport)</p>
4	<p>Departement LV</p> <p>Bij de kwalitatieve doelstellingen voor de habitattypes 3130, 6510, 7140, 7210, 91E0 en voor een aantal soorten (bittervoorn, beekprik, otter, roerdomp, drijvende waterweegbree, heikikker, poelkikker, gevlekte witsnuitlibel), wordt een goede waterkwaliteit vermeld, waarbij een oplossing dient gezocht te worden voor o.a. het knelpunt van eutrofiëring, maar ook andere watervervuiling. Het dept. LV wenst te benadrukken dat – vooraleer bepaalde maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit te nemen – eerst de oorzaak en het aandeel van verschillende sectoren (vb. huishoudens, landbouw, industrie,...) voor de verschillende vormen van vervuiling van de waterloop moet gekend zijn. Ook de effectiviteit en de kwantitatieve bijdrage van de verschillende mogelijke oplossingen aan deze kwalitatieve doelstelling dient te worden begroot, opdat op een zo efficiënt mogelijke manier de waterkwaliteit kan worden verbeterd, en er bv. niet onnodig bepaalde strenge maatregelen aan landbouw worden opgelegd, die niet in verhouding staan tot de effectief gerealiseerde waterkwaliteitsverbetering. Het departement Landbouw en Visserij pleit voor het in overleg ontwikkelen van de nodige maatregelen in het kader van het voeren van een integraal waterbeleid met een minimale impact op landbouw. Daarenboven wenst het dept. LV erop te wijzen dat in het S-IHD rapport geen strengere normen waterkwaliteit dan de wettelijke normen mogen worden opgenomen. In bovenstaande reactie van ANB wordt gesteld dat er onduidelijkheid bestaat over de waterkwaliteitsnormen en dat dit zal verduidelijkt worden in de overleggroep. Het dept. Landbouw en Visserij vraagt - in het kader van transparantie en duidelijkheid - om dit ook binnen de IHD-projectgroep ter verduidelijken. (Bron: S-IHD rapport)</p>
5	<p>Sector landbouw</p> <p>De sector Landbouw wijst er op dat van de projecten opgesomd in de tekst (alinea 7.1.4), een aantal reeds zijn gerealiseerd of op dit moment worden gerealiseerd. Deze leveren een belangrijke bijdrage in de prioritaire inspanningen en het realiseren van de doelen zoals beschreven in hoofdstuk 8. (Bron: S-IHD rapport)</p>
6	<p>Sector landbouw</p> <p>De sector Landbouw meldt de landbouwers uit de regio van de Lommelse Wateringen melden dat de doelstelling voor schrale hooilanden (een totale uitbreiding van 11ha) in de praktijk al voor het overgrote deel gerealiseerd is. Bij de latere uitvoering van het rapport dient hier rekening mee gehouden te worden. (Bron: S-IHD rapport)</p>
7	<p>Sector jacht</p> <p>De sector Jacht stelt dat er bij de implementatie rekening gehouden moet worden met het feit dat everzwijnen een bedreiging kunnen zijn voor sommige vooropgestelde doelstellingen, zoals graslandhabitats en grondbroeders. (Bron: S-IHD rapport)</p>
8	<p>Sector landbouw / Natuurbeheer</p> <p>De sectoren Landbouw/Natuurbeheer zijn van mening dat het Klimaat een factor is die evenwel in rekening dient gebracht te worden bij het vooropstellen en realiseren van de doelstellingen. (Bron: S-IHD rapport)</p>

Omschrijving aandachtspunten	
9	<p>Agentschap Onroerend Erfgoed</p> <p>De Administratie Ruimte en Erfgoed wenst dat er rekening gehouden wordt tijdens de uitvoeringsmaatregelen met de waarden van de beschermde landschappen en ankerplaatsen. (Bron: S-IHD rapport)</p>
10	<p>Natuurbeheer</p> <p>De sector Natuurbeheer is van mening dat maatregelen voor vleermuizen op zowel kolonieplaatsen (verstedelijkte gebieden) en jachtgebieden (natuurgebieden) geen zin heeft indien deze gebieden niet met elkaar verbonden zijn door lijnvormige structuren. (Bron: S-IHD rapport)</p>
11	<p>Natuurbeheer</p> <p>De sector Natuurbeheer vraagt rekening te houden met bijvoorbeeld schapenbegrazing in gebieden van Boomleeuwrik, aangezien deze een negatieve invloed heeft op het broedsucces. Hier zal er naar een evenwicht gezocht moeten worden bij het beheer van de heidegebieden. (Bron: S-IHD rapport)</p>
12	<p>Natuurbeheer</p> <p>De sector Natuurbeheer vraagt rekening te houden bij omvorming naar de boshabitats met holtes in levende bomen in functie van Rosse vleermuis en met de ondergroei, het volledig verwijderen hiervan heeft een negatieve invloed voor soorten als Baardvleermuis en Franjestaart. In de toekomst zal er een dreigend tekort zijn aan holten, deze kunnen misschien tijdelijk opgevangen worden door nu zachte houtsoorten aan te planten die sneller voor holte vorming zorgen. (Bron: S-IHD rapport)</p>
13	<p>Natuurbeheer</p> <p>De sector Natuurbeheer vraagt rekening te houden met de chytrid schimmel en het Rana virus bij amfibieën. (Bron: S-IHD rapport)</p>
14	<p>Gemeente Neerpelt</p> <p>De gemeente Neerpelt wenst te benadrukken dat de natuurgebieden ook grensoverschrijdend bekeken moeten worden. (Bron: S-IHD rapport)</p>
15	<p>Sector jacht</p> <p>De sector Jacht vraagt aandacht voor de recreatiedruk die groot is binnen de gebieden. Deze zal een invloed hebben op voorkomen van rustgevoelige soorten en de doelstellingen hieromtrent. (Bron: S-IHD rapport)</p>
16	<p>Sector bos</p> <p>De sector Bos is van mening dat de bosuitbreidingen moeilijk te realiseren zijn volgens huidig instrumentarium en vraagt om een nieuw instrumentarium bedenken voor ontwikkelen bosuitbreidingen en bosversterking. (Bron: S-IHD rapport)</p>
17	<p>Sector landbouw / Departement LV</p> <p>De sector Landbouw vraagt aandacht voor het dierenwelzijn en dat hiervoor het gebruik van antiparasitaire middelen onvermijdelijk is (opmerking nr. 4185) Het beleidsdomein Landbouw en Visserij wenst aan te geven dat ontwormingsmiddelen met als werkzame stof avermectines inderdaad vermoedelijk een schadelijke werking hebben op de mestfauna. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij wenst er echter op te wijzen dat ontwormingsmiddelen op basis van andere werkzame stoffen (bvb. moxidectine, levamisol of pyrantel) relatief ongevaarlijk zijn voor de mestfauna. Dit wordt eveneens bevestigd door de brochure "Ontwormen met verstand - Voor vee en natuur" van Natuurmonumenten en CLM. Omwille van de resistentieproblematiek, waarbij het van belang is zoveel mogelijk middelen af te wisselen, stelt het beleidsdomein Landbouw en Visserij dat zeker tijdens de periode dat het vee op stal is, avermectines toepasbaar moeten kunnen blijven. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij wenst dan ook dat alle verwijzingen in het S-IHD rapport naar effect van ontwormingsmiddelen op mestfauna in bovenstaande zin genuanceerd worden. (nr 4148). (Bron: S-IHD rapport)</p>

Omschrijving aandachtspunten	
18	<p>Sector landbouw / Sector eigenaars / Departement LV / Gemeente Kinrooi / Stad Peer</p> <p>De sector Landbouw, het beleidsdomein Landbouw en Visserij en de gemeenten Kinrooi en Peer wensen de aandacht te vestigen op enkele gebieden binnen deze habitatrictlijngebieden die een grote landbouwkundige waarde hebben. In deze gebieden mogen geen al te grote natuurambities nagestreefd te worden en dient bij de uitvoering van de IHD voldoende rekening te worden gehouden met de aanwezige landbouw. Enkele gebieden die vernoemd waren door de verschillende sectoren zijn o.a. het Smeethof, Lozen, de Brand en Noordelijk landbouwgebied van Molenbeersel,... De sector Landbouw, het beleidsdomein Landbouw en Visserij en de gemeenten Kinrooi en Peer wensen er tevens op te wijzen dat bestaande leefbare bedrijven binnen dit SBZ steeds voldoende toekomstmogelijkheden dienen blijven te behouden. (opmerking nr. 4107, 4144, 4257, 4271, 4272). De sector Eigenaars vraagt aandacht voor het economisch rendabel houden van het domein 'Het Loo' en andere landgoederen als een landschappelijk waardevol cultuur historische landbouwbedrijf met speciale aandacht voor de bestaande kleine landschapselementen. Het behoud van de huidige akkerbouw activiteit is noodzakelijk voor de zelfredzaamheid en mogelijkheid van landgoederen om ook aan natuurbeheer deel te nemen. (opmerking nr.4056) (Bron: S-IHD rapport)</p>
19	<p>Sector landbouw</p> <p>De sector Landbouw is mee bereid om na te denken over het realiseren van een verbinding via KLE's zodat er een minimale impact is voor de landbouw (opmerking nr. 4126, 4127, 4129, 4131) en het bevorderen van voedselaanbod in de agrarische gebieden kan op vrijwillige basis door bv. het afsluiten van een BO (4130,4134). (Bron: S-IHD rapport)</p>
20	<p>Natuurbeheer</p> <p>De sector Natuurbeheer vraagt een rechtvaardige compensatie voor het oplossen van een aantal intensieve zonevreemde landbouwbedrijven in de kern die een grote negatieve invloed hebben op het behalen van de IHD's. (Bron: S-IHD rapport)</p>
21	<p>Natuurbeheer / Provincie Limburg</p> <p>De sector Natuurbeheer vindt dat continue aanvoer van kanaalwater moet gegarandeerd zijn in tijden dat er bevoeid moet worden zodat er geen droogschade kan optreden in functie van de Europese habitattypes en soorten. Hiervoor dient overleg met de dienst Scheepvaart opgestart worden omdat ecologische doelstellingen momenteel niet prioritair zijn. (Bron: S-IHD rapport)</p>
22	<p>Natuurbeheer / Sector bos</p> <p>De sector Natuurbeheer vindt dat het plaatsen van windmolens, zandwinning en andere activiteiten geen negatieve impact mogen hebben op Europese soorten en habitattypes. (Bron: S-IHD rapport)</p>
23	<p>Departement LV</p> <p>Het beleidsdomein Landbouw en Visserij wenst aan te geven dat bij de kwalitatieve doelstellingen voor de otter natuurlijke overstromingszones langs beken worden vermeld : "instandhouding, ontwikkeling en herstel van natuurlijke overstromingszones langs beken in het bijzonder de Abeek en begeleidend landbiotoop met moeraszones, dichte en uitgestrekte struwelen en burchten". Het beleidsdomein Landbouw en Visserij vraagt om in eerste instantie de van nature overstroombare gebieden (NOG's) hiervoor aan te wenden. Indien er nog bijkomende ontwikkeling van nieuwe overstromingszones beoogd wordt, en gezien de mogelijke impact op landbouw, vraagt Landbouw en Visserij dit steeds te doen enkel na overleg met de landbouwsector en -administratie, waarbij een consensus hierover wordt bereikt. Hierbij dienen ook de nodige flankerende maatregelen (vb. schadevergoedingen, grondruil, ...) voorzien te worden. Er dient aandacht te zijn voor een ruimte-efficiënte aanpak met minimale impact op landbouw. (Bron: S-IHD rapport)</p>
24	<p>Sector landbouw / Departement LV</p> <p>Bij de kwalitatieve doelstellingen voor habitattype 3260 wordt vermeld dat er voldoende brede bufferzones langsheen de waterloop moeten zijn. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij wenst te benadrukken dat – indien men deze bufferzones wenst aan te leggen op gronden in landbouwgebruik – men eerst wetenschappelijk dient aan te tonen welke breedte aan bufferzones nodig is, hoe deze bufferzone zal worden ingericht en welke beperkingen op de zone van toepassing zullen worden. Als dit is aangetoond, dient men eerst te kijken of deze resultaten kunnen gerealiseerd worden via vrijwillige maatregelen (vb. beheerovereenkomsten perceelsrandenbeheer) . Pas als vrijwillige maatregelen niet voldoende zouden blijken, kan verder gekeken worden welke bijkomende maatregelen nodig zijn in dit gebied, waarbij dit eveneens grondig onderbouwd dient te worden en er voldoende aandacht besteed wordt aan een ruimte-efficiënte aanpak met minimale impact op landbouw. Het departement Landbouw en Visserij wenst ook te wijzen op het Project Beekrandenbeheer van de Watering De Dommelvallei in dit gebied. (Bron: S-IHD rapport)</p>
25	<p>Natuurbeheer / Sector bos</p> <p>De sectoren Natuurbeheer/Bos vinden dat de bemestingsvrije zone ten opzichte van de waterloop van 5 meter generiek en 10 meter in VEN niet wordt gecontroleerd en niet gesanctioneerd. Dit vraagt een gebiedsdekkende gecoördineerde actie. (Bron: S-IHD rapport)</p>

Omschrijving aandachtspunten	
26	<p>Natuurbeheer</p> <p>De sector Natuurbeheer vraagt voor een gebiedsgerichte afstemming van het waterbeleid van de Wateringen in functie van de ecologische doelstellingen. Hiervoor dient overleg tussen waterloopbeheerders en natuurverenigingen opgestart worden. Volgens de Natuursector handelt de Watering meestal enkel naar landbouwbelangen (overdreven drainage, totaal ontbreken van integraal waterbeheer). De natuursector heeft in deze zones een onevenredige kleine inspraak in het gevoerde beleid. (Bron: S-IHD rapport)</p>
27	<p>Gemeente Bree</p> <p>De gemeente Bree vindt dat “vernatting van natuurgebieden” kan bekomen worden door een betere waterbeheersing in de bestaande beken en grachten. De Provincie (waterlopen 2e cat.) en de wateringen (waterlopen 3e cat.) hebben hierin hun rol te spelen o.a. door het strategisch plaatsen van regelbare stuwen, m.n. vernatting in de natuurgebieden en waterbeheersing in de landbouwgebieden. (Bron: S-IHD rapport)</p>
28	<p>Sector economie</p> <p>De sector Economie vraagt om passage van het voorkomen van Rugstreeppad buiten SBZ op het aangrenzende industrie terrein bij actueel voorkomen te schrappen. Uit vrees voor gevolgen omtrent vergunningen of mogelijke uitbreidingen. (Bron: S-IHD rapport)</p>
29	<p>Sector economie</p> <p>De sector Economie vraagt om bij de implementatie van de doelen (en vooral dan voor grondwaterafhankelijke habitats) rekening te houden met de aanwezigheid van de winning. Meer bepaald wordt er gevraagd om in de omgeving van de winning habitats te voorzien die samengaan met de aanwezigheid van de winning, gezien het belang van deze winning voor de drinkwatervoorziening. (Bron: S-IHD rapport)</p>
30	<p>Sector landbouw / Departement LV</p> <p>De sector Landbouw vindt dat de ruiming van de waterlopen ook in functie van het economisch van belang voor het bewerken van landbouwpercelen moet gebeuren. (Bron: S-IHD rapport)</p>
31	<p>Sector landbouw</p> <p>De sector Landbouw stelt dat er rekening moet gehouden worden met de eigenlijke oorzaken omtrent de waterkwaliteit/kwantiteit, zodat kostenefficiënte maatregelen genomen kunnen worden. Verschillende doelgroepen nemen al maatregelen voor de problematiek (plaatselijk) op te lossen. Voorbeelden zijn de aanleg van meer dan 30 km beekrandenbeheer in Dommelvallei en het VLM project rond MAP-meetpunten in Horstgaterbeek-Lossing. (Bron: S-IHD rapport)</p>
32	<p>Toerisme Vlaanderen</p> <p>Toerisme Vlaanderen is bezorgd over de onzekerheid van de concrete gevolgen van deze IHD in het toeristisch-recreatief veld en in het bijzonder voor het fiets- en wandelroutenetwerk in het gebied. Daarom vragen ze om voldoende rekening te houden met de huidige toeristisch-recreatieve activiteiten in en in de omgeving van het gebied bij de verdere uitwerking van de maatregelen en in overleg te bekijken waar welke maatregelen kunnen komen. (Bron: S-IHD rapport)</p>
33	<p>Departement LV</p> <p>Het beleidsdomein Landbouw en Visserij wenst aan te geven dat bij de kwalitatieve doelstellingen voor de wespandief een “minimaal behoud of toename van de kwaliteitsvolle open ruimte met hoge basisnatuurkwaliteit” vermeld wordt, waarbij o.a. een “verbetering en het behoud van de actuele RBB’s, historisch permanente graslanden, de overige graslanden, de kleine landschapselementen en andere biologisch minder waardevolle tot zéér waardevolle ecotopen” wordt bedoeld. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij stelt voor om voor de realisatie voor deze kwaliteitsvolle open ruimte actief de mogelijkheden voor samenwerking met landbouwers te onderzoeken. (Bron: S-IHD rapport)</p>
34	<p>Gemeente Kinrooi / Gemeente Neerpelt</p> <p>De gemeenten Kinrooi en Neerpelt wensen te benadrukken dat er rekening dient gehouden te worden met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, en andere plaatselijke projecten zoals o.a. de Ruilverkaveling Molenbeersel, project Grove groententeelt. (Bron: S-IHD rapport)</p>
35	<p>Gemeente Bree</p> <p>De gemeente Bree is van oordeel dat, indien binnen het GLB (gemeenschappelijk Landbouwbeleid) daadwerkelijk beslist wordt inzake de 7% vergroening in de landbouw, deze oppervlakten waar mogelijk maximaal samen dienen te vallen met de doelstellingen van het IHD. (Bron: S-IHD rapport)</p>

Omschrijving aandachtspunten	
36	<p>Departement LV / Gemeente Bree / Gemeente Kinrooi / Gemeente Neerpelt</p> <p>Het beleidsdomein Landbouw en Visserij en de gemeente Bree wensen aan te geven dat in het rapport de verbinding onder de vorm van KLE voor de boomkikker en de grauwe klauwier tussen St-Maartensheide en De Brand vermeld wordt. Het gebied tussen St-Maartensheide en De Brand is echter een groot intensief landbouwgebied, weliswaar binnen SBZ-V gelegen, maar buiten SBZ-H. De aanleg van nieuwe KLE in dit landbouwgebied voor het creëren van deze verbinding kan volgens het dept. LV dan ook enkel via maatregelen op vrijwillige basis (vb. beheersovereenkomsten KLE). (Bron: S-IHD rapport)</p>
37	<p>Departement LV / Gemeente Bree / Gemeente Kinrooi / Gemeente Neerpelt</p> <p>Het beleidsdomein Landbouw en Visserij en de gemeenten Bree, Kinrooi en Neerpelt wensen te benadrukken dat wanneer er doelen op landbouwgronden komen hier in eerste instantie op vrijwillige basis dient gezocht te worden naar oplossingen met de eigenaars door middel van specifiek instrumentarium (vergoedingen, compensaties,...) en dat men rekening gehouden moet worden met de landbouwgevoeligheid van de percelen. (Bron: S-IHD rapport)</p>

3 Openstaande taakstelling

De in dit hoofdstuk beschreven oppervlaktebalans op SBZ niveau werd als taakstelling vastgesteld in het S-IHD-besluit voor deze SBZ. Op basis hiervan is een indicatieve verdeling van de doeloppervlaktes over de verschillende deelgebieden gebeurd via een modelmatige berekening. In paragraaf 3.1 wordt per aangewezen habitattypen in deze SBZ het overzicht gegeven van de totale oppervlaktedoelen, de oppervlakte actueel habitat en het openstaand saldo aan te realiseren habitat (door omvorming vanuit bestaande andere natuur of door uitbreiding op plaatsen die nu niet ingenomen zijn door natuur). In de volgende managementplannen zal dit overzicht geactualiseerd worden met een stand van zaken en het openstaand saldo. Voor de soorten wordt geen oppervlaktebalans weergegeven. Gezien de complexe koppeling van de populatiedoelen aan habitats, regionaal belangrijke biotopen en andere vegetatietypes is het momenteel niet mogelijk om voor soorten een betekenisvolle openstaande taakstelling met oppervlaktebalans op te geven. In 3.2 wordt de taakstelling voor de soorten kort voorgesteld; voor een meer gedetailleerde beschrijving verwijzen we naar Bijlage 2 bij het IHD-besluit. De geactualiseerde openstaande taakstelling wordt in een latere fase van de managementplannen weergegeven.

In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt indicatief de actuele ligging van de habitats en de indicatieve verdeling van de doelen over de verschillende deelgebieden weergegeven. De verdeling van deze doelen over de verschillende deelgebieden maakt deel uit van het overleg met de betrokken actoren in het overlegplatform voor deze SBZ. De verdeling kan naar aanleiding daarvan in een volgende versie van het managementplan aangepast worden.

3.1 Habitats

Habitat code	Besluit Vlaamse regering		Openstaande taakstelling
	Opp. totaal doel (ha)	Opp. actueel (ha)	Opp. uitbreiding en omvorming (ha)
2310_2330	48.00	18.00	30.00
3130	61.50	55.50	6.00
3150	32.50	32.50	0.00
3260 (km ²) **	0.00	0.00	0.00
4010_7150	81.74	36.74	45.00
4030	105.00	58.00	47.00
6230	25.00	9.00	16.00
6410	1.50	0.50	1.00
6430	166.00	166.00	0.00
6510	54.00	36.50	17.50
7140	47.00	6.00	41.00
7210	3.00	3.00	0.00
9120_9190	997.00	360.00	637.00
91E0	978.00	636.00	342.00

Opmerkingen

* In voorkomend geval kan de eenheid afwijken van [ha]. Bij de habitatcode wordt in dat geval aangegeven welke eenheid van toepassing is.

** Voor dit habitattypen werd in het aanwijzingsbesluit geen oppervlaktedoel opgegeven, wel een kwaliteitsdoel.

3.2 Soorten

Soort	Doel
Beekprik	uitbreiding
Bittervoorn	uitbreiding
Blauwborst	behoud
Blauwe kiekendief	behoud
Boomkikker	uitbreiding
Boomleeuwerik	behoud
Bruine kiekendief	uitbreiding
Drijvende waterweegbree	uitbreiding
Europese bever	uitbreiding
Gevlekte witsnuitlibel	uitbreiding
Gewone dwergvleermuis, Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Franjestaart, Baardvleermuis, Laatvlieger	behoud
Gladde slang	uitbreiding
Grauwe klauwier	uitbreiding
Grote modderkruiper	uitbreiding
Heikikker	uitbreiding
Ijsvogel	behoud
Ingekorven vleermuis	behoud
Kamsalamander	uitbreiding
Kleine dwergvleermuis	behoud
Middelste bonte specht	behoud
Nachtwaluw	behoud
Otter	uitbreiding
Poelkikker	uitbreiding
Porseleinhoen	uitbreiding
Roerdomp	uitbreiding
Rugstreeppad	uitbreiding
Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis	behoud
Spaanse vlag	uitbreiding
Vliegend hert	uitbreiding
Wespendief	behoud
Woudaap	uitbreiding
Zwarte specht	uitbreiding

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

Voor het realiseren van de taakstelling (zie hoofdstuk 2) zijn door de Vlaamse regering een aantal prioritaire inspanningen gedefinieerd. De prioritaire inspanningen beschrijven de verschillende acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de taakstelling. De planning van deze acties hangt onder andere af van de beschikbare budgetten, de maatschappelijke context en de aanwezige kennis. Een aantal acties moeten echter prioritair gerealiseerd worden binnen de planperiode van het Vlaamse Natura 2000 programma 2014-2020 om:

- de verdere achteruitgang van habitattypes of soorten te stoppen of te vermijden (prioriteit stand still);
- de Vlaamse taakstelling 2020 te realiseren (prioriteit 2020).

Door de Vlaamse regering zijn in het S-IHD-besluit de prioritaire inspanningen bepaald waarbinnen één of meerdere prioritaire actie(s) moeten worden uitgewerkt en gerealiseerd in deze SBZ. Het nader omschrijven van de acties gebeurt in overleg met alle betrokkenen binnen het overlegplatform tegen begin 2015 voor vastlegging in een nieuwe versie van het managementplan. Bijzondere aandacht zal hierbij gegeven worden aan die acties die binnen de planperiode 2015-2020 uitgevoerd moeten worden. Vanaf 2019 kunnen immers de nodige verplichtende maatregelen opgelegd worden indien blijkt dat prioritaire acties anders niet gerealiseerd worden binnen deze planperiode.

In paragraaf 4.1 is het overzicht van de prioritaire inspanningen weergegeven en de prioriteit m.b.t. de planperiode 2014-2020. In de volgende managementplannen zal dit overzicht aangevuld worden met een overzicht van de acties die vallen binnen deze verschillende inspanningen en van hun status.

In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt een ruimtelijk overzicht van de verdeling van de prioritaire inspanningen over de verschillende deelgebieden weergegeven.

4.1 Inspanningsmatrix

Gezien er nog geen vastgestelde actielijst is, worden in deze versie van het managementplan enkel de prioritaire inspanningen zoals vastgesteld in het S-IHD-besluit weergegeven. Zodra de actielijst is vastgesteld, wordt deze in een volgende versie van het managementplan aan de inspanningsmatrix toegevoegd.

	Prioritaire inspanning cfr. Besluit Vlaamse regering	Prioriteit
PI 1	Herstel en uitbreiding (mesotroof) moeras	Standstill
PI 2	Herstel van de belangrijkste laagveencomplexen in de Abeekvallei	Standstill
PI 3	Herstel van de natuurlijke waterhuishouding	2050
PI 4	Versterking mozaïeklandschap	Standstill
PI 5	Ontwikkeling van 2 grotere heidekernen, die overgaan naar open beekvalleien	Standstill
PI 6	Zoveel mogelijk herstel van de vloeiveiden	Standstill
PI 7	Bosuitbreiding	2050

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke milieumstandigheden vereist zijn voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding voor de aangewezen habitats en soorten. Bij de opmaak van dit MP 1.0 was een gebiedsgerichte invulling niet mogelijk. Informatie over de vereiste milieumstandigheden voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding van de habitats en soorten zijn te vinden in de publicatie "Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de Natura 2000 habitattypen", gepubliceerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) met als referentie T'Jollyn et al., 2009 en te consulteren op www.inbo.be/natura2000.

6 Richtkaart

De richtkaart is een belangrijk ruimtelijke afwegingskader voor plannen, projecten, instrumenten... Het geeft in de eerste plaats een synthese van de stand van zaken op het terrein en zoals gepland. Een natuurdoel is immers pas 'geplaatst', wanneer inrichting en beheer van het betrokken perceel afgesproken zijn in een natuurbeheerplan, of één van de gelijkwaardige plannen die er mee gelijkgesteld kunnen worden. In hoofdstuk 3 is een overzicht gegeven van de geplande doelen in natuurbeheerplannen of gelijkaardige plannen. Zolang een deel van de taakstelling niet is opgenomen, bevat de richtkaart daarnaast een ecologisch geschikte zoekzone die ruim genoeg is om via vrijwilligheid en socio-economische afwegingen te zoeken naar een optimale plaatsing van de resterende doelen en daartoe gevrijwaard wordt. De bepaling van deze zoekzone gebeurt op Vlaams niveau aan de hand van de actuele en natuurlijke potentiekaarten, rekening houdend met de oppervlakte waarvoor reeds garanties zijn op een correct beheer via een geïntegreerd beheerplan of een gelijkaardig instrument en socio-economische belangen. Dit gebeurt door middel van een geobjectiverde, modelmatige berekening. Naarmate bijkomende doelen worden 'geplaatst', door natuurbeheerplannen of gelijkwaardig instrumenten of in voorkomend geval, via verplichtingen, zal ook de omvang van de zoekzone(s) afnemen. De opmaak van de zoekzone(s) vormt dus het semiautomatische resultaat van de afspraken die gemaakt zijn over het onder correct beheer brengen van terreinen.

De richtkaart is in dit Managementplan 1.0 nog onvolledig omdat de benodigde data nog in opbouw of overleg zijn. Hieronder wordt per voorzien onderdeel aangegeven in welke mate het ingevuld is in deze planversie.

6.1 Situering actuele habitats

De situering van de actuele habitats is indicatief opgenomen in kaarten 1 en 2.

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

De ruimtelijke verdeling van de oppervlakte-doelstellingen voor de verschillende habitattypes in dit SBZ zijn opgenomen in kaart 1.

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

De ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen is weergegeven in kaart 2. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.7 Zoekzones

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

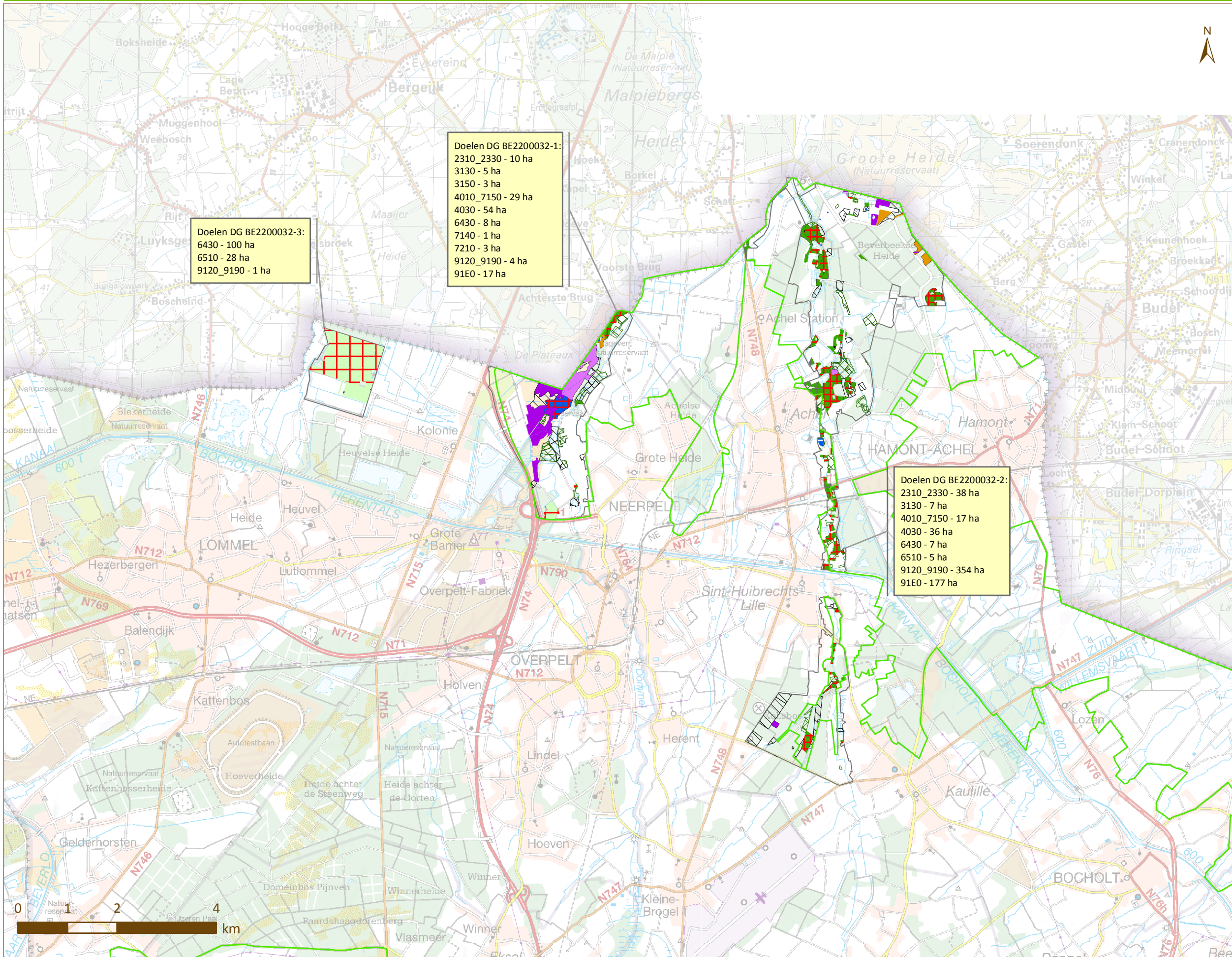
6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

Kaartenlijst

Kaart 1. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de oppervlakte-doelstellingen voor de verschillende habitattypes.

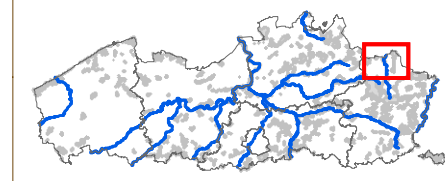
Kaart 2. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

Doelen DG BE2200032-3:
6430 - 100 ha
6510 - 28 ha
9120_9190 - 1 ha

Doelen DG BE2200032-1:
2310_2330 - 10 ha
3130 - 5 ha
3150 - 3 ha
4010_7150 - 29 ha
4030 - 54 ha
6430 - 8 ha
7140 - 1 ha
7210 - 3 ha
9120_9190 - 4 ha
91E0 - 17 ha

Doelen DG BE2200032-2:
2310_2330 - 38 ha
3130 - 7 ha
4010_7150 - 17 ha
4030 - 36 ha
6430 - 7 ha
6510 - 5 ha
9120_9190 - 354 ha
91E0 - 177 ha

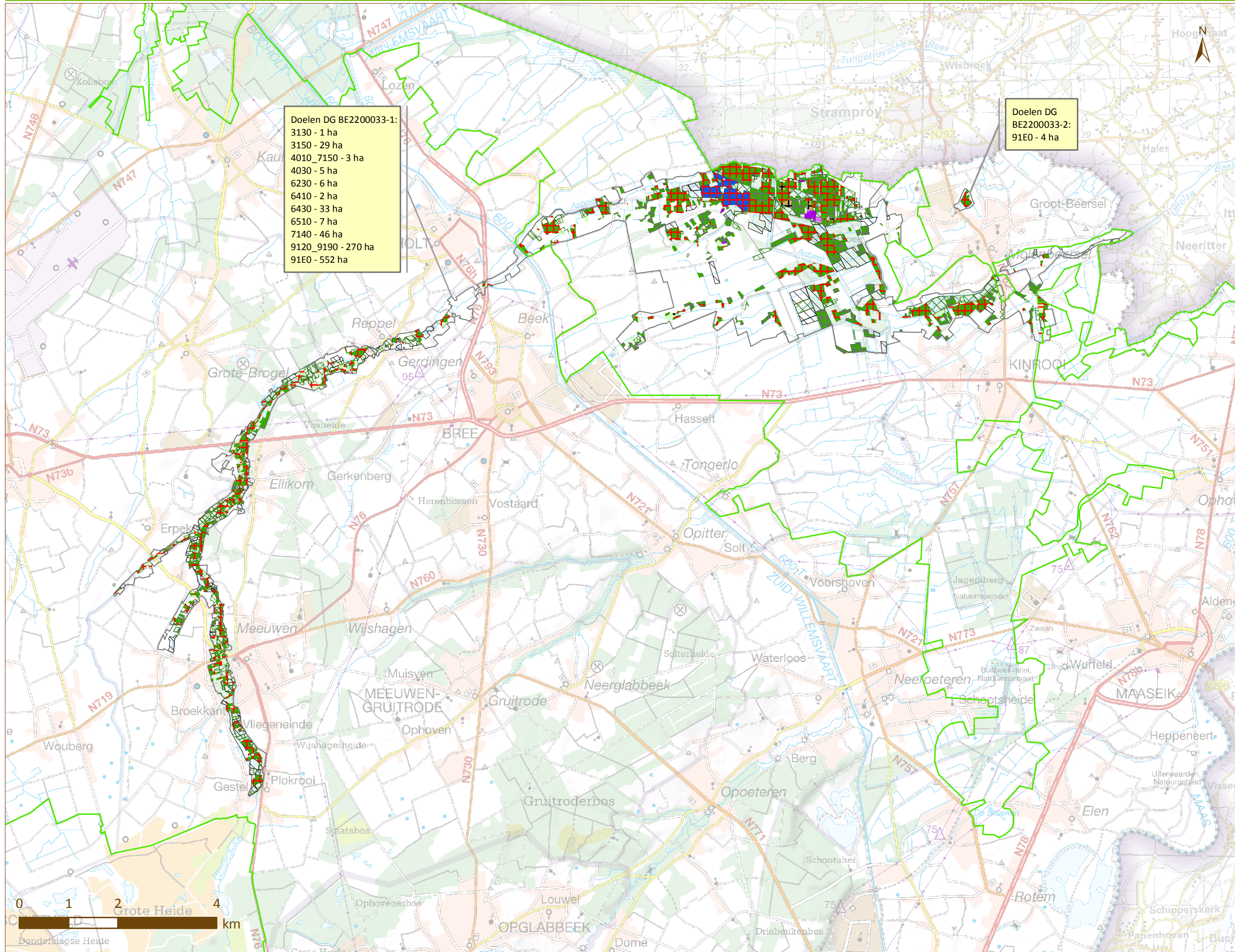

- Habitat Natura 2000**
- 2310
 - 2330
 - 3130
 - 3150
 - 4010
 - 4030
 - 6430
 - 6510
 - 9120
 - 9190
 - 91E0
 - Actueel Habitat - RBB
 - Deels habitat
 - SBZ-H
 - SBZ-V

Voor habitattypen 3260 is geen toewijzing aan deelgebieden gebeurd.

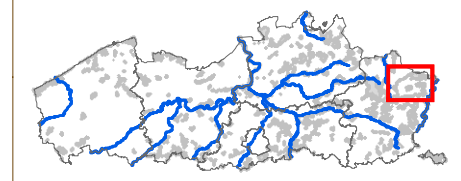
Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Doelen DG BE2200033-1:
 3130 - 1 ha
 3150 - 29 ha
 4010_7150 - 3 ha
 4030 - 5 ha
 6230 - 6 ha
 6410 - 2 ha
 6430 - 33 ha
 6510 - 7 ha
 7140 - 46 ha
 9120_9190 - 270 ha
 91E0 - 552 ha

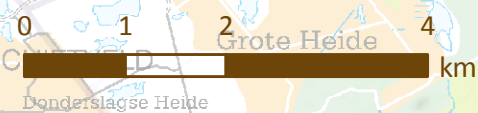
Doelen DG
 BE2200033-2:
 91E0 - 4 ha

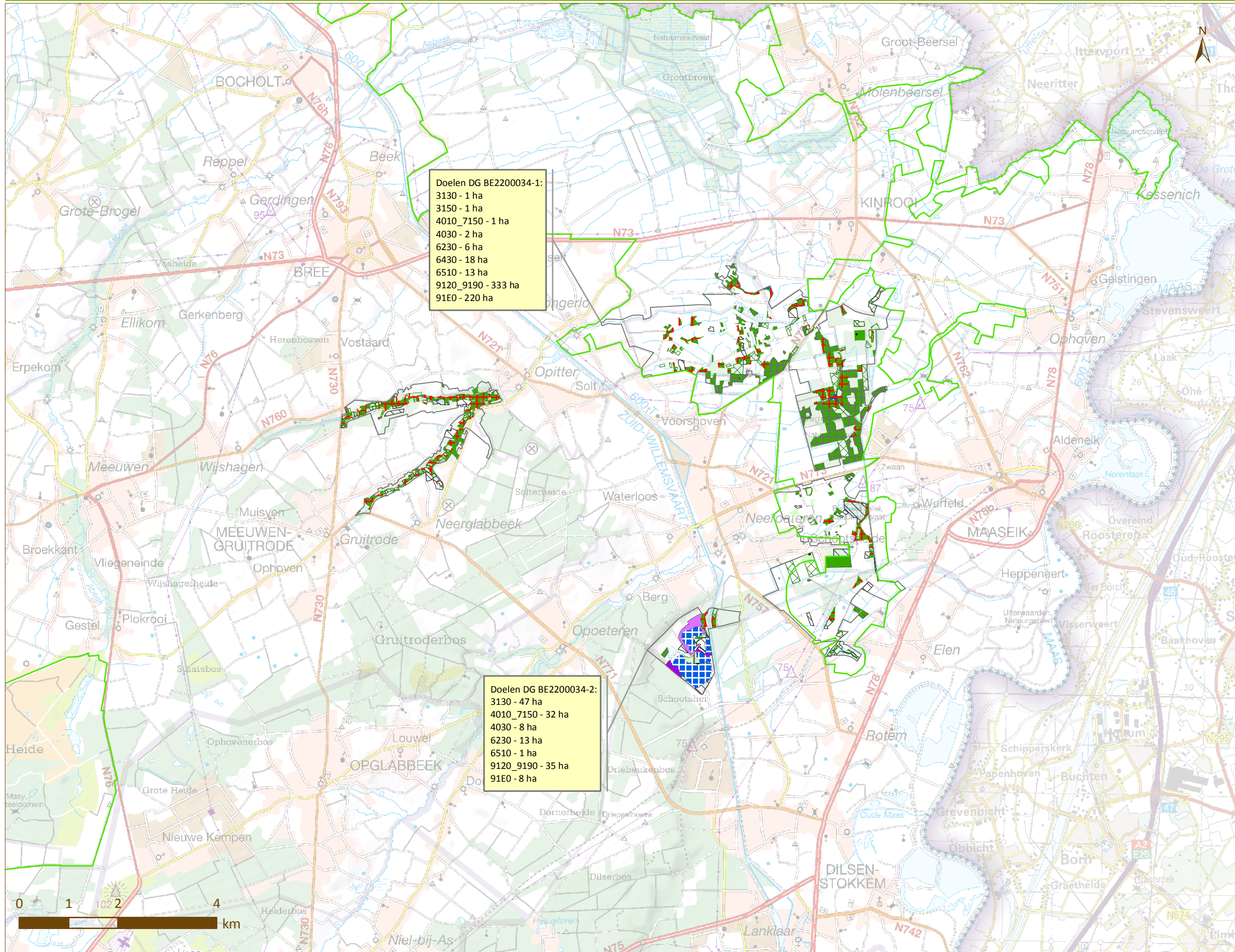

- Habitat Natura 2000
- 3130
 - 3150
 - 4010
 - 4030
 - 6410
 - 6430
 - 6510
 - 7140
 - 9120
 - 9190
 - 91E0
 - Actueel Habitat - RBB
 - Deels habitat
 - SBZ-H
 - SBZ-V

Voor habitattypen 3260 is geen toewijzing aan deelgebieden gebeurd.

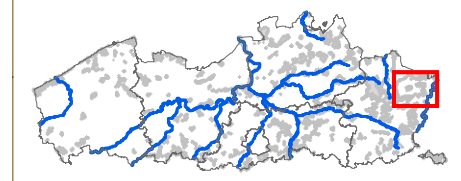
Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Doelen DG BE2200034-1:
 3130 - 1 ha
 3150 - 1 ha
 4010_7150 - 1 ha
 4030 - 2 ha
 6230 - 6 ha
 6430 - 18 ha
 6510 - 13 ha
 9120_9190 - 333 ha
 91E0 - 220 ha

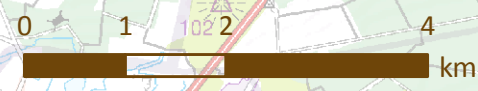
Doelen DG BE2200034-2:
 3130 - 47 ha
 4010_7150 - 32 ha
 4030 - 8 ha
 6230 - 13 ha
 6510 - 1 ha
 9120_9190 - 35 ha
 91E0 - 8 ha

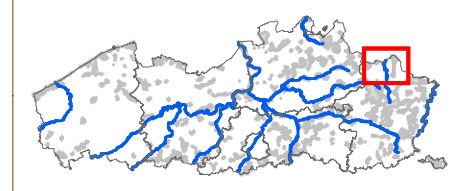
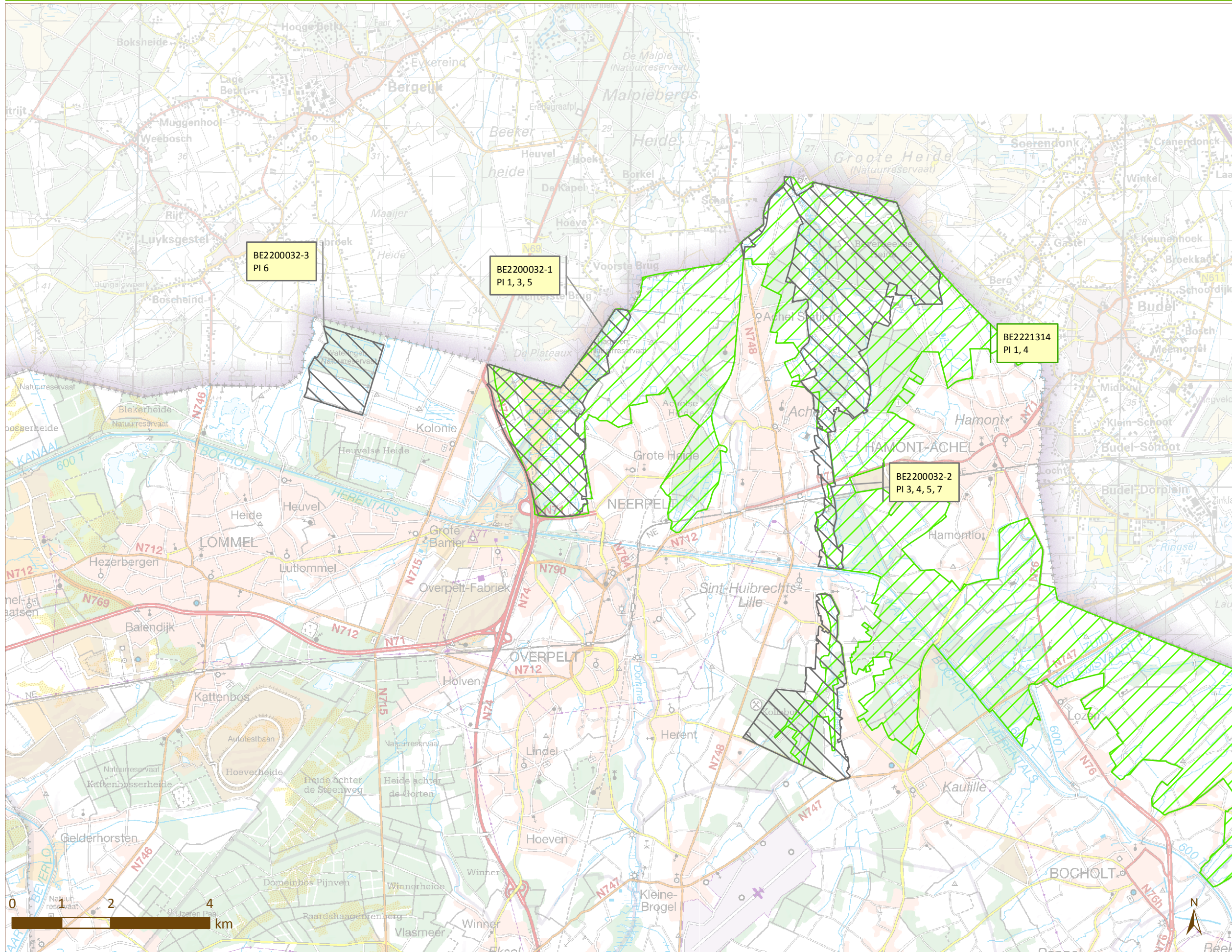

- Habitat Natura 2000**
- 3130
 - 3150
 - 4010
 - 4030
 - 6230
 - 6430
 - 6510
 - 9120
 - 9190
 - 91E0
- Actueel Habitat - RBB**
- Deels habitat**
- SBZ-H**
- SBZ-V**

Voor habitattypen 3260 is geen toewijzing aan deelgebieden gebeurd.

Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

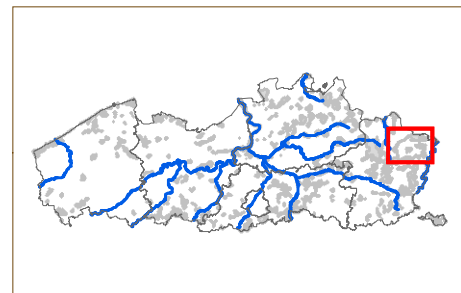
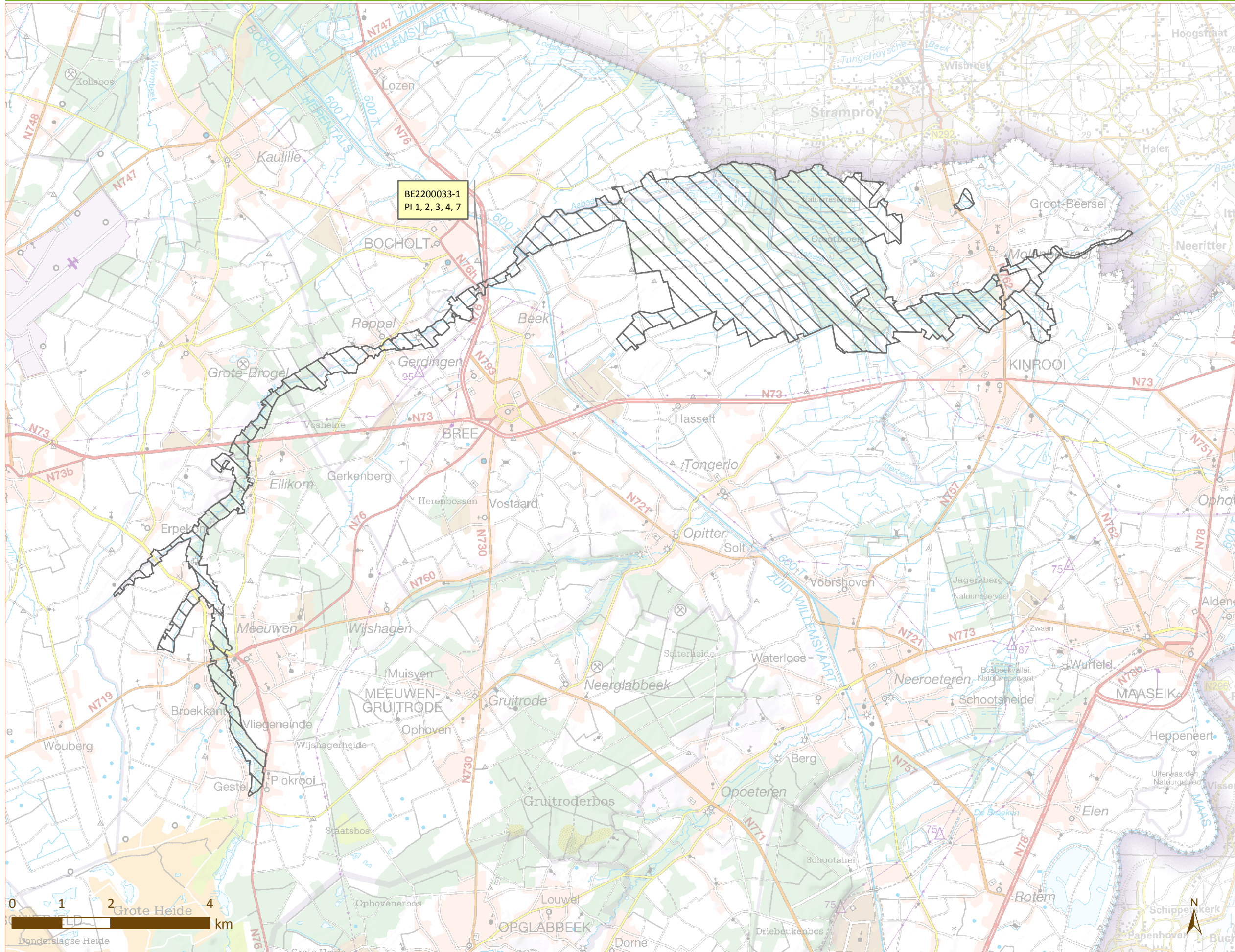
Legende

- SBZ-H
- SBZ-V

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

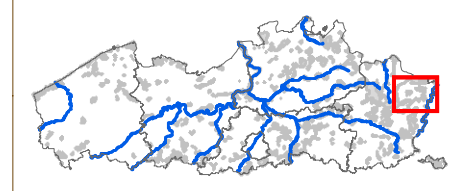
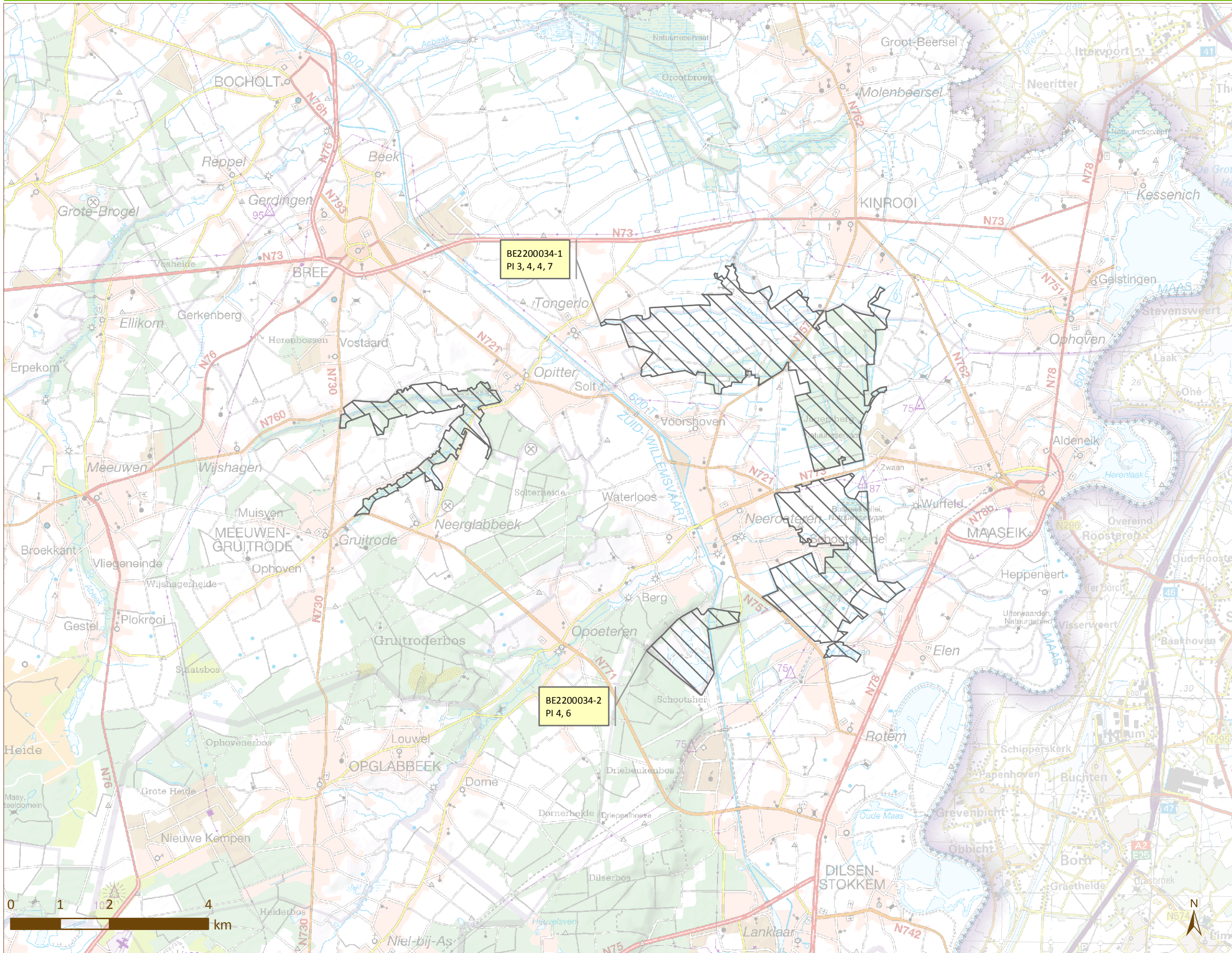
Legende

 SBZ-H

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

Legende

SBZ-H

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

Vlaanderen
 is natuur

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

Het Vlaams Natura 2000-programma bevat een globaal afwegingskader, met daarin:

- een onderlinge afweging van de ecologische vereisten van zowel de Europees te beschermen habitattypes, van de Europees te beschermen soorten als van de soorten die typisch zijn voor een Europees te beschermen habitat;
- een afweging voor soorten van regionaal belang van de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voor boshabitats ten aanzien van ecologische vereisten voor vogelsoorten die karakteristiek zijn of vaak voorkomen in grotere, open en natuurkwaliteitsvolle weilandcomplexen.

In dit hoofdstuk moet worden aangegeven op welke wijze bij de realisatie van de taakstelling dit afwegingskader toegepast werd of zal worden.

De informatie over de uitvoering van het globaal afwegingskader voor deze SBZ wordt toegevoegd vanaf de volgende versie van het managementplan. Het Vlaams Natura 2000-programma, waar het globaal afwegingskader Natura 2000 deel van uitmaakt, bestaat immers nog niet bij de opmaak van dit Managementplan 1.0. Bovendien ontbreken in deze planversie belangrijke elementen die relevant zijn voor de beschrijving van de uitvoering van het globaal afwegingskader, zoals de ruimtelijke configuratie van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de zoekzones.